

વિશ્વ ભૂગોળ

3.1 સૌર પરિવાર : આંતરરાષ્ટ્રીય ખગોળશાસ્ત્રી સંઘ (IAU)ના 2006 ના સમ્મેલન મુજબ સૌર મંડળમાં પ્રવર્તમાન ગ્રહોને ત્રણ શ્રેણીમાં વિભાજિત કરવામાં આવ્યા છે.

(1) પરંપરાગત ગ્રહો :

(1) બુધ	(2) શુક્ર
(3) પૃથ્વી	(4) મંગળ
(5) ગુરુ	(6) શનિ
(7) અરુણ	(8) વરુણ

(2) બાહ્યતમ ગ્રહો :

(1) પ્લૂટો	(2) ચેરન
(3) સેકર	(4) યૂબી 313

(3) નાના સૌરમંડળીય ગ્રહો :

(1) ધૂમકેતુ
(2) ઉપગ્રહ અને અન્ય નાના ખગોળીય ગ્રહ (પિક)

● ગ્રહ : ગ્રહ એટલે ખગોળીય ગોળો છે જે નીચેની શર્તોને પૂર્ણ કરતા હોય છે. (1) જે સૂર્યની આસપાસ તરફ પરિક્રમા કરતા હોય (2) તેનામાં પૂરતા પ્રમાણમાં ગુરુત્વાકર્ષણ બળ હોય જેનાથી તે આકાર ધારણ કરી શકે. (3) તેની આજુબાજુનો વિસ્તાર સાફ-સુધરો હોય એટલે કે તેની આજુબાજુ અન્ય ખગોળીય ધિંડો (ગોળાઓ)ની ભીડ-ભાડ ન હોય. ગ્રહોની આ પરિભ્રમણ IAU ના સમ્મેલનમાં નક્કી કરવામાં આવી. ગ્રહોની આ પરિભ્રમણ દ્વારા યમ (પ્લૂટો)ને ગ્રહની શ્રેણીમાંથી રદ (બાકાત) કરવામાં આવ્યો છે અને તેને લઘુ ગ્રહની શ્રેણીમાં મૂકવામાં આવ્યો છે.

ગ્રહોને બે વિભાગમાં વહેંચવામાં આવ્યા છે.

(1) પાર્થિવ કે આંતરિક ગ્રહ : બુધ, શુક્ર પૃથ્વી અને મંગળ
(2) બૃહસ્પતિય કે બાહ્ય ગ્રહ : ગુરુ, શનિ, અરુણ અને વરુણ.
- કુલ આઠ ગ્રહોમાંથી માત્ર 5 ગ્રહોને નરી આંખે જોઈ શકાય છે.
- ભૂગોળને વ્યવસ્થિત રીતે રજૂ કરવાનો અને તેનું નામકરણ કરવાનું કાર્ય યૂનાનીઓના ફાળે જાય છે.
- સૌપ્રથમ ભૌગોલિક બાબતોને પુસ્તકમાં વ્યવસ્થિત રીતે રજૂ કરવાનું શ્રેય હેક્ટેયસને ફાળે જાય છે.
- જ્યોત્સ્ના શબ્દનો સૌ પ્રથમ પ્રયોગ ઈરેટોસ્થનીજે કર્યો.
- સૂર્ય મંડળ : સૂર્યની ગોળ-ગોળ જુદા જુદા ગ્રહો, ઉપગ્રહો, ઉલ્કાઓ, ધૂમકેતુઓ તથા અન્ય અવકાશી પદાર્થો

ભેગા બનીને સૂર્યમંડળ બને છે. સૂર્યમંડળમાં સૂર્ય એ મુખ્ય છે. અને બધીય ઉર્જાનો તે પ્રમુખ પક્ષ છે. સૂર્ય મંડળના આંતરિક ગ્રહોમાં બુધ, શુક્ર, પૃથ્વી અને મંગળ છે. બાહ્ય ગ્રહોમાં ગુરુ, શનિ, યુરેનસ, નેપ્ચ્યૂન છે જ્યારે પ્લૂટો બાહ્યતમ ગ્રહ છે.

● સૂર્ય (The Sun)

- સૂર્ય સૌરમંડળનો મુખ્ય ગ્રહ છે.
- સૂર્ય ખોલાની ધરી પર પૂર્વ થી પશ્ચિમ તરફ ફરે છે.
- સૂર્યમાં 71% હાઈડ્રોજન, 26% હિલિયમ અને 3.0% અન્ય તત્ત્વો આવેલા છે.
- તે ગેસનો ગોળો છે.
- તેનો વ્યાસ 13,84,000 કિ.મી. છે.
- તેનું તાપમાન 1.5×10^7 °C છે.
- તેની બહારનું તાપમાન 6000° C છે.
- સૂર્યના પ્રકાશિત ભાગને પ્રકાશ મંડળ કહે છે.
- પ્રકાશ મંડળની કિનારીઓ પ્રકાશિત નથી હોતી કેમ કે સૂર્યનું વાયુ મંડળ પ્રકાશને શોષી લેય છે જેને વર્ણ મંડળ કહે છે. જે લાલ રંગનું હોય છે.
- સૂર્યની ઉંમર અંદાજે 5 બિલિયન વર્ષ છે.
- સૂર્યના પ્રકાશને પૃથ્વી પર પહોંચતા 8 મિનિટ 16.6 સેકન્ડ જેટલો સમય લાગે છે.
- સૂર્યની જ્વાળાઓને ઉત્તર ધ્રુવ તરફ ઔરોરા બોરિયલિસ અને દક્ષિણ ધ્રુવ તરફ ઔરોરા ઓસ્ટ્રેલિસ કહે છે.
- સૂર્યનો વ્યાસ પૃથ્વીના વ્યાસ કરતા 110 ગણો મોટો છે.
- સૂર્યમાં દેખાતા કાળા ધબ્બા (ડાઘા)ઓનું તાપમાન આજુબાજુના તાપમાન કરતા 1500° C ઓછું હોય છે.
- સૂર્ય પરના ધબ્બાઓનું એક ચક્ર 22 વર્ષ ચાલે છે.
- પ્રથમ 11 વર્ષ સુધી આ ધબ્બાઓ વધે છે પછીના 11 વર્ષમાં આ ધબ્બા (ડાઘા)ઓ ઘટે છે.
- સૂર્ય પર જ્યારે આ ધબ્બાઓ દેખાય છે ત્યારે પૃથ્વી પર ચુંબકીય આપત્તિઓ આવે છે. તેના લીધે રેડિયો, ફીજ, ટીવી અને વિજળી દ્વારા ચાલતા સાધનો બગડતા હોય છે.
- સૂર્ય પૃથ્વી કરતા 13 લાખ ગણો મોટો છે.
- સૂર્યની ગરમીનો 2 (બે) અરબમો ભાગ પૃથ્વીને મળે છે.

- સૂર્યથી તેનું અંતર 5865.6 મિલિયન કિમી છે.
- તેને પોતાની ધરી પર એક આંટો પૂરો કરતા 6.4 દિવસ લાગે છે.
- આ ગ્રહને ગ્રહની શ્રેણીમાંથી રદ (નાબૂદ) કરવાના કારણો.
 - (1) આકારમાં ચંદ્ર કરતા નાનો હોવું.
 - (2) પોતાનું પરિભ્રમણ વૃત્તાકારમાં ન કરવું.
 - (3) વરૂણ (નેપ્ચ્યૂન) ની પરિભ્રમણમાં વચ્ચે આવવું.
- નોંધ : 24 ઓગષ્ટ, 2006માં આંતરરાષ્ટ્રીય ખગોળ વિજ્ઞાન સંઘની બેઠકમાં ખગોળ વિજ્ઞાનીઓએ પ્લૂટોને ગ્રહનો દરજ્જો રદ (નાબૂદ) કર્યો છે. આમ તેને બાહ્યત્તમ ગ્રહની કક્ષામાં મૂકવામાં આવેલ છે.
- સેરસ (Ceres)
 - આની શોધ ઈટાલીના ખગોળશાસ્ત્રી પિયાજીએ કરી હતી.
 - તેને બાહ્ય સૌરમંડળીય ગ્રહમાં મૂકવામાં આવેલ છે.
 - તેનો વ્યાસ બુધના વ્યાસના 1/3 ભાગ છે.
 - આવા અન્ય ગ્રહોમાં ચેરન અને UB 313 છે.
- નાના સૌરમંડળીય ગ્રહો

મંગળ અને ગુરુ ગ્રહની પરિભ્રમણ વચ્ચે નાના નાના અવકાશીય પિંડ હોય છે તે પણ પરિક્રમા કરતા રહે છે. ખગોળશાસ્ત્રીઓના મત મુજબ ગ્રહોના વિસ્ફોટના પરિણામે કેટલા ટુકડાઓથી આવા નાના ગ્રહો (શુદ્ર) ગ્રહ બને છે.

નાના ગ્રહો (શુદ્ર ગ્રહો) પૃથ્વીથી ટકરાયા છે તો તેના પૃષ્ઠ ભાગ પર મોટા ગાબડા પડી જાય છે.

ફોર વેસ્ટા એકમાત્ર શુદ્ર (નાનો ગ્રહ) છે જેને નરી આંખે જોઈ શકાય છે.
- બુધ (Mercury)
 - સૂર્યથી સૌથી નજીકનો ગ્રહ.
 - સૂર્યોદયના એક કલાક પહેલા તે દેખાય છે.
 - અસંખ્ય જ્વાળામુખીઓનો બનેલો છે.
 - તેની પર વાતાવરણ નથી.
 - સૌથી નાનો અને ઉપગ્રહ વિહિન છે.
 - તેના પર સોડિયમ અને હિલિયમનું પાતળુ આવરણ ધરાવે છે.
 - તે ચુંબકત્વનો ગુણ ધરાવે છે.
 - તે સૂર્યની પરિક્રમા બીજા બધા ગ્રહો કરતા ધીમી ગતિએ કરે છે.
 - તે પૃથ્વીથી 57.6 મિલિયન કિમી. દૂર છે.
 - સૂર્યને ફરતો એક આંટો પૂરો કરતા 88 દિવસ લાગે છે.
 - પોતાની ધરી પર એક આંટો પૂરો કરતા 59 દિવસ લાગે છે.

- શુક્ર (Venus)
 - તે પૃથ્વીની સૌથી નજીકનો ગ્રહ છે.
 - તે સૌથી તેજસ્વી ગ્રહ છે.
 - તે પૃથ્વી જેટલો વિસ્તાર ધરાવે છે.
 - તેની ઉપર ઘણા જ્વાળામુખીઓ આવેલા છે.
 - તેને સાંજના તારા તરીકે પણ ઓળખાવામાં આવે છે.
 - આ ગ્રહ ઘણું સઘન વાતાવરણ ધરાવે છે.
 - તે પૃથ્વીના ભગિની ગ્રહ તરીકે પણ ઓળખાય છે.
 - તેને કોઈ ઉપગ્રહ નથી.
 - સૂર્યથી તેનું અંતર 107.52 મિલિયન કિ.મી. છે.
 - તેને સૂર્યની ફરતે એક આંટો પૂરો કરતાં 225 દિવસ લાગે છે.
 - તેને પોતાની ધરી પર એક આંટો પૂરો કરતા 243 દિવસ લાગે છે.
- પૃથ્વી (Earth)
 - તે બ્રહ્માંડમાં પાંચમા નંબરનો સૌથી મોટો ગ્રહ છે.
 - સૌર મંડળના માત્ર આ ગ્રહ પર જીવન છે.
 - તે પાણીથી છવાયેલો ગ્રહ છે.
 - પૃથ્વી પોતાની ધરી પર $23\frac{1}{2}^{\circ}$ નમેલી છે.
 - ભૂકંપો અને જ્વાળામુખીઓથી અસર પામેલ ગ્રહ છે.
 - તે પોતાની ધરી પર પશ્ચિમથી પૂર્વ દિશા તરફ 23 કલાક, 56 મિનિટ અને 4 સેકન્ડમાં એક આંટો પૂરો કરે છે જેનાથી દિવસ અને રાત થાય છે જેને દૈનિક ગતિ કહે છે.
 - પૃથ્વી સૂર્યની પરિક્રમા કરતા 365 દિવસ, 5 કલાક, 48 મિનિટ અને 46 સેકન્ડ લાગે છે જેને વાર્ષિક ગતિ કહે છે.
 - પાણીના કારણે આને વાદળી ગ્રહ પણ કહે છે.
 - પૃથ્વીને એક ઉપગ્રહ છે જેનું નામ ચંદ્ર છે.
 - સૂર્યથી તેનું અંતર 148.8 મિલિયન કિમી છે.
 - તેનો આકાર અને કદ શુક્રની સમાન છે.
 - તેને સૂર્યની ફરતે એક આંટો પૂરો કરતા 365.25 દિવસ લાગે છે.
 - તેને પોતાની ધરી પર એક આંટો પૂરો કરતા 23.9 કલાક લાગે છે.
- મંગળ (Mars)
 - તેને લાલ રંગના ગ્રહ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
 - તે પોતાની ધરી પર 24 કલાકમાં એક આંટો પૂરો કરે છે.
 - તેના ધ્રુવીય વિસ્તારોમાં પાણી અને કાર્બન ડાયોક્સાઈડ જોવા મળે છે.

- આ ગ્રહ ઉપર બરફ, 25 કિ.મી. ઊંચો નિષ્ક્રિય જ્વાળામુખી અને 5000 કિ.મી. જેટલી લાંબી ખીણ આવેલી છે.
- તેને બે ઉપગ્રહો આવેલા છે. (1) ફોબોસ (2) ડીમોસ
- સૂર્ય મંડળનો સૌથી ઊંચો પર્વત નિક્સ ઓલમ્પિયા આ ગ્રહ પર આવેલ છે જે માઉન્ટ એવરેસ્ટ કરતા ત્રણ ગણો ઊંચો છે.
- આ ગ્રહ પર રેતીના ઢગલા (ઢૂવા) જોવા મળે છે.
- સૂર્યથી તેનું અંતર 148.8 મિલિયન કિમી છે.
- તેને સૂર્યની ફરતે એક આંટો પૂરો કરતા 687 દિવસ લાગે છે.
- તેને પોતાની ધરી પર એક આંટો પૂરો કરતા 24.6 કલાક લાગે છે.
- ગુરુ (Jupiter)
- તે સૂર્ય પરિવારનો સૌથી મોટો ગ્રહ છે.
- તેને 63 ઉપગ્રહો છે. જેમાં ગ્યાનીમીડ સૌથી મોટો ઉપગ્રહ છે તથા યુરોપા નામનો ઉપગ્રહ બરફથી ઘવાયેલો છે.
- તે પીળા રંગનો ગ્રહ છે.
- તેના ઉપગ્રહો ઉપર જ વાતાવરણ અને જ્વાળામુખીઓ છે.
- તેના હિંસક પ્રસ્ફોટન વખતે ગંધકના પદાર્થો હજારો કિમી ઊંચા ઉછળે છે.
- સૂર્યથી તેનું અંતર 772.8 મિલિયન કિમી છે.
- તેને સૂર્યને ફરતે એક આંટો પૂરો કરતા 11.9 વર્ષ લાગે છે.
- તેને પોતાની ધરી પર એક આંટો પૂરો કરતા 10 કલાક (સૌથી ઓછો સમય) લાગે છે.
- શનિ (Saturn)
- આ ગ્રહ આકારમાં બીજા નંબરનો સૌથી મોટો ગ્રહ છે.
- આ ગ્રહ વલયો ધરાવે છે.
- વલયો અસંખ્ય હિમ-ધૂળની કણોના બનેલા હોય છે.
- તેને 60 ઉપગ્રહો છે.
- તેનો સૌથી મોટો ઉપગ્રહ ટાઈટન છે.
- ટાઈટન ઉપગ્રહ ઘનિષ્ટ વાતાવરણ ધરાવે છે જેમાં નાઈટ્રોજન અને હાઈડ્રોજન મુખ્યત્વે છે.
- શનિનો ફોબે નામનો ઉપગ્રહ તેની ધરી પર વિપરિત દિશામાં ફરે છે.
- સૂર્યથી તેનું અંતર 1417.6 મિલિયન કિમી છે.
- તેને પોતાની ધરી પર એક આંટો પૂરો કરતા 10.7 કલાક લાગે છે.

- અરુણ (યુરેનસ-Uranus)
- આ ગ્રહ આકારમાં ત્રીજા નંબરનો મોટો ગ્રહ છે.
- આ ગ્રહની શોધ ઈ.સ. 1781 માં થઈ.
- આ ગ્રહ સૂર્ય પ્રકાશના રાતા તરંગને શોષે છે તેથી તે ભૂરા રંગનો દેખાય છે.
- તેને નવ વલયો છે જેમાં પાંચ (A) બીટા (B) ગામા, (C) ડેલ્ટા, D) આલ્ફા અને (E) ઈપ્સિલન.
- તે પોતાની ધરી પર પૂર્વથી પશ્ચિમ તરફ ફરે છે.
- આ ગ્રહ પર મિથેનનું વધુ પ્રમાણ છે.
- તેને 27 ઉપગ્રહો છે.
- તેના બધા ઉપગ્રહો પૃથ્વીની વિરુદ્ધ દિશામાં ફરે છે.
- તેનો સૌથી મોટો ઉપગ્રહ ટાઈટનિયા છે.
- તેના મિરાન્ડા નામના ઉપગ્રહ અથડાવાથી તેના ટૂકડા થઈ ગયા હતા પરંતુ ગુરુત્વા બળને લીધે પાછો ફરીથી સંયોજિત થયેલ ગ્રહ છે.
- અહીં સૂર્યોદય પશ્ચિમ અને સૂર્યાસ્ત પૂર્વ તરફ થાય છે.
- તે પોતાની ધરી પર સૂર્ય તરફ સાવ નમેલો ગ્રહ છે તેથી તેને ઉધેલો (સૂતો) ગ્રહ તરીકે પણ ઓળખાય છે.
- સૂર્યથી તેનું અંતર 2852.8 મિલિયન કિમી છે.
- તેને સૂર્યની ફરતે એક આંટો પૂરો કરતા 84 વર્ષ લાગે છે.
- તેને પોતાની ધરી પર એક આંટો પૂરો કરતા 17.2 કલાક લાગે છે.
- વરુણ (નેપ્ચૂન Neptune)
- તે અરુણની જેમ મિથેન વાયુ યુક્ત છે.
- તેની શોધ 1846 માં થઈ.
- તે સૂર્યથી સૌથી દૂરનો ગ્રહ છે.
- તેને આઠ ઉપગ્રહો છે.
- તે લીલા રંગનો ગ્રહ છે.
- ટ્રિટન તેનો સૌથી મોટો ઉપગ્રહ છે. જેમાં નાઈટ્રોજનનું પ્રમાણ ખૂબ છે.
- સૂર્યથી તેનું અંતર 4497 મિલિયન કિમી છે.
- તેને સૂર્યની ફરતે એક આંટો પૂરો કરતા 165 વર્ષ લાગે છે.
- તેને પોતાની ધરી પર એક આંટો પૂરો કરતા 16.1 કલાક લાગે છે.
- યમ-કુબેર (પ્લુટો Pluto)
- ખગોળશાસ્ત્રીઓએ પ્લુટોને હવે લઘુગ્રહની શ્રેણીમાં મૂક્યો છે.

- સૌથી ઠંડો ગ્રહ છે.
- સૌથી નાનો ગ્રહ છે.
- તેને એક ઉપગ્રહ છે જેનું નામ શેરોન છે.
- આ ગ્રહ સૂર્યને આંટો મારતો હોય છે ત્યારે 20 વર્ષ સુધી તે નેપ્ચ્યુનની ભ્રમણ કક્ષાની અંદર આવી જાય છે.
- ચંદ્ર (Moon)
- ચંદ્ર પર ધૂળ અને મેદાન આવેલ છે. જે તેની પાછળના ભાગમાં છે.
- ચંદ્ર પર લિબનિટજ પર્વત છે તે દક્ષિણ ધ્રુવ પર આવેલ છે.
- ચંદ્રને જીવાશ્મ ગ્રહ પણ કહે છે.
- ચંદ્રને પૃથ્વીનો એક આંટો પૂરો કરતાં 27 દિવસ ને 8 કલાક લાગે છે તે પોતાની ધરી પર પણ આટલા જ સમયમાં એક આંટો પૂરો કરે છે. જેના કારણે ચંદ્રનો એક જ ભાગ આપણે જોઈ શકીએ છીએ.
- પૃથ્વી પરથી ચંદ્રનો 59% ભાગ જોઈ શકાય છે.
- ચંદ્ર માત્ર પૃથ્વીના જેટલો જૂનો છે.
- નક્ષત્રના સમય મુજબ ચંદ્ર લગભગ 27.5 દિવસ (27 દિવસ, 7 કલાક, 44 મિનિટ અને 12 સેકન્ડ)માં પાછો તે પોતાની સ્થિતિમાં હોય છે. 27.5 દિવસના આ સમયને નક્ષત્ર મહિનો કહેવામાં આવે છે.
- ધૂમકેતુ (Comet)
- ગ્રહો, ઉપગ્રહો અને ઉલ્કાઓની જેમ ધૂમકેતુ અથવા પૂંછડિયા તારાઓ આપણા સૌરમંડળના સભ્યો છે.
- તે વાયુ અને ધૂળના રજકણોના બનેલા હોય છે. જે આકાશમાં લાંબી ચમકદાર પૂંછડી સાથે દેખાય છે.
- ધૂમકેતુ ત્યારે જ દેખાય છે જ્યારે તે સૂર્ય તરફ ગતિ કરતા હોય છે કેમ કે સૂર્યની કિરણો તેના ગેસને ચમક આપે છે.
- ધૂમકેતુનો ગર્ભ પાણી અને ઠરી ગયેલ બરફ-કણોનો બનેલો હોય છે.
- તેની પૂંછડી 2 થી 3 કરોડ કિમી લાંબી હોય છે.
- કેટલાક ધૂમકેતુઓ નિયમિત પણે દેખાય છે.
- તેમને પાછા આવવાનો ચોક્કસ સમય હોય છે.
- સૂર્યની પાસે આવે ત્યારે વિરુદ્ધ દિશામાં તેમની પૂંછડી ફૂટે છે.
- હૈલે નામના ધૂમકેતુનો પરિક્રમણ સમય 76 વર્ષનો છે. તે છેલ્લે 1986 માં દેખાયો હતો.
- જુલાઈ 1994 માં શૂમેકર-લેવી ધૂમકેતુ ગુરુ ગ્રહ સાથે અથડાઈને નાશ પામ્યો.
- આ ઘટના દૂરબીનની મદદથી જોઈ શકાઈ હતી.

- ઉલ્કા
- આકાશમાં થોડીવાર માટે દેખાય છે પછી તે લુપ્ત થઈ જાય છે.
- તારો કદી ખરતો નથી.
- રાત્રે આકાશમાં જે ઝબકારા મારતા લીસોટા દેખાય છે તે ઉલ્કા નામના નાના અવકાશી પદાર્થોના હોય છે.
- રેતીના કણથી માંડીને પહાડ જેવડા કથીના પિંડ વારંવાર પૃથ્વી તરફ આવતા હોય છે ત્યારે ગુરુત્વાકર્ષણ ખેંચાઈ વાતાવરણમાં અતિ ઘર્ષણ પામતા સળગી ઉઠે છે.
- સમગ્ર પિંડ સળગી ઉઠે તે પહેલા પૃથ્વી પર પડે છે તેના ઉલ્કાપિંડ કહે છે.
- 1920 માં પડેલો ઉલ્કાપિંડ પ્રયાગ પાસે પડેલો 57 કિગ્રા નો સૌથી મોટો પિંડ છે.
- અમેરિકામાં ઓરિજોનામાં ઉલ્કાપિંડથી 1.5 કિ.મી. પહોળો અને 160 મીટર ઊંડો ખાડો હયાત છે.
- 1976 માં ચુરંદ્રનગરમાં 1 થી 15 કિગ્રામાં ઉલ્કાપિંડ પડ્યા હતા.
- આ પિંડ 40 લાખ વર્ષ જૂના ગણાય છે.
- ઉલ્કાઓ નાના ગ્રહોના ટુકડા અને ધૂમકેતુઓ દ્વારા તેમની પાછળથી છોડેલા ધૂળ કે રજકણોની બનેલી હોય છે.

3.2 વિશ્વ ભૂગોળ : સામાન્ય જ્ઞાન

(2) વિશ્વમાં સૌથી મોટું, નાનું, ઊંચું :

- (1) સૌથી મોટો ખંડ - એશિયા
- (2) સૌથી નાનો ખંડ - ઓસ્ટ્રેલિયા
- (3) સૌથી મોટો મહાસાગર - પેસેફિક મહાસાગર
- (4) સૌથી ઊંડો મહાસાગર - પેસેફિક મહાસાગર
- (5) સૌથી મોટો દેશ (વિસ્તારમાં) - રશિયા
- (6) સૌથી નાનો દેશ (વિસ્તારમાં) - વેટિકન સિટી
- (7) સૌથી મોટો દેશ (જન સંખ્યા) - ચીન
- (8) સૌથી મોટો લોકશાહી ધરાવતો દેશ - ભારત
- (9) સૌથી લાંબી સીમા ધરાવતો દેશ - કેનેડા
- (10) સૌથી ઓછી સીમા ધરાવતો દેશ - જિબ્રાલ્ટર
- (11) સૌથી વધુ દેશો સાથે સીમા ધરાવતા દેશ - ચીન
- (12) સૌથી મોટો ટાપુ - ગ્રીનલેન્ડ
- (13) સૌથી મોટો ટાપુ સમૂહ - ઈંડોનેશિયા
- (14) સૌથી મોટો નદી ટાપુ - માજુલી (બ્રહ્મપુત્ર, ભારત)
- (15) સૌથી લાંબી નદી - નાઈલ (આફ્રિકા)

- (16) સૌથી મોટી નદી - એમેઝોન (દ. આફ્રિકા)
- (17) સૌથી નાની નદી - ડી નદી (યુએસએ)
- (18) સૌથી મોટો મુખત્રિકોણ પ્રદેશ - સુંદરવન (ભારત)
- (19) સૌથી લાંબી સહાયક નદી - મેડિરા (એમેઝોનની સહાયક નદી)
- (20) સૌથી વધુ વ્યસ્ત વ્યાપારિક નદી - રાઈન (જર્મની)
- (21) સૌથી લાંબો મુખ ત્રિકોણ પ્રદેશ - ઓબ નદી (રશિયા)
- (22) સૌથી મોટી નહેર - સુએઝ નહેર
- (23) સૌથી વ્યસ્ત નહેર - કીલ નહેર
- (24) સૌથી મોટું સરોવર (ખારા પાણીનું) - કાસ્પિયન સરોવર
- (25) સૌથી મોટું મીઠા પાણીનું સરોવર - સુપીરિયર
- (26) સૌથી ઊંડું સરોવર (મીઠા પાણીનું) - બૈકાલ
- (27) સૌથી ઊંચે આવેલ સરોવર - ટિટિકાકા
- (28) સૌથી મોટું લગૂન - લેગોસા ડોસ પેટોસ (બ્રાઝિલ)
- (29) સૌથી ઊંચો ધોધ - એન્જલ કિરોના નદી, વેનેઝુએલા)
- (30) સૌથી મોટો ધોધ - ગ્વાયરા (પરાના નદી)
- (31) સૌથી ઊંચું પર્વત શિખર - માઉન્ટ એવરેસ્ટ (નેપાળ)
- (32) સૌથી ઊંચી પર્વતમાળા - હિમાલયન
- (33) સૌથી લાંબી પર્વતમાળા - એન્ડિઝ
- (34) સૌથી ઊંચું પહાર - પામીર (તિબેટ)
- (35) સૌથી ઊંચો જ્વાળામુખી - માઉન્ટ કોટોપિક્સી (ઈક્વાડોર)
- (36) સૌથી વિશાળ જ્વાળામુખી - મૌના લોઆ (હવાઈ દ્વીપ)
- (37) સૌથી લાંબુ રેલવે પ્લેટફોર્મ - ગોરખપુર (ઉ.પ્રદેશ, ભારત)
- (38) સૌથી મોટું રેલવે સ્ટેશન - ગ્રાન્ડ સેન્ટ્રલ ટર્મિનસ, ન્યૂયોર્ક
- (39) સૌથી લાંબો રેલમાર્ગ - ટ્રાન્સ સાઈબીરિયન રેલવે
- (40) સૌથી ઊંચા સ્થાને આવેલ રેલવે સ્ટેશન - સાંડોર (બોલીવિયા)
- (41) વિશાળ રણપ્રદેશમાં પસાર થતો રેલમાર્ગ - ટ્રાન્સ કોન્ટિનેન્ટલ રેલમાર્ગ (ઓસ્ટ્રેલિયા)
- (42) સૌથી મોટી રેલવે સુરંગ - સીકન રેલવે સુરંગ (જાપાન)
- (43) સૌથી મોટી સડક સુરંગ - સેન્ટ ગોથાર્ડ (સ્વિટ્ઝરલેન્ડ)
- (44) સૌથી ઊંચા સ્થાને આવેલ સડક માર્ગ - લેહ-મનાલી માર્ગ (ભારત)
- (45) સૌથી મોટો સડક પુલ - મહાત્મા ગાંધી સેતુ (પટના, બિહાર, ભારત)
- (46) સૌથી મોટો ધોરી માર્ગ - ટ્રાન્સ કેનેડિયન ધોરી માર્ગ
- (47) સૌથી મોટું રણ - સહારા
- (48) સૌથી મોટી મસ્જિદ - અલ-હરામ મસ્જિદ (મક્કા, સાઉદી અરેબિયા)
- (49) સૌથી ઊંચી મસ્જિદ - સુલતાન હસન મસ્જિદ (કાહિરા, ઈજિપ્ત)
- (50) સૌથી ઊંચો મિનાર - કુતુબમિનાર (ભારત)
- (51) સૌથી લાંબી દિવાલ - ચીનની દિવાલ
- (52) સૌથી મોટું સ્ટેડિયમ - સ્ટારહોવ સ્ટેડિયમ, પ્રાગ
- (53) સૌથી મોટું ઈંડોર સ્ટેડિયમ - સુપર ડોમ, લ્યુસિયાના (યુએસએ)
- (54) સૌથી વધુ વરસાદ - મોનસિનરમ (ભારત)
- (55) સૌથી વધુ શુષ્ક પ્રદેશ - અટાકામા રણપ્રદેશ (ચિલી)
- (56) સૌથી મોટું વિમાન મથક - ખાલિદ વિમાનમથક, રિયાધ
- (57) સૌથી મોટું મંદિર - અંગરકોરવાટનું મંદિર (કંબોડિયા)
- (58) સૌથી મોટી મૂર્તિ - સ્ટેચ્યૂ ઓફ લિબર્ટી (યુએસએ)
- (59) સૌથી મોટું સંગ્રહાલય - બ્રિટિશ સંગ્રહાલય, લંડન
- (60) સૌથી દક્ષિણમાં આવેલ રાજધાની - વેલિંગ્ટન (ન્યૂઝીલેન્ડ)
- (61) સૌથી ઊંડી ખાઈ - મારિયાના ટ્રેન્ચ (પેસેફિક મહાસાગર)
- (62) સૌથી લાંબો દરિયા કિનારો ધરાવતો દેશ - કેનેડા
- (63) સૌથી મોટો સાગર - દક્ષિણી ચીન સાગર
- (64) સૌથી ઊંચી ઈમારત - બુર્જ ખલીફા, દુબઈ
- (65) સૌથી વધુ પોસ્ટ ઓફિસ ધરાવતો દેશ - ભારત
- (66) સૌથી મોટી ઈમારત - પેન્ટેગોન
- (67) સૌથી મોટું ચર્ચ - સેન્ટ પીટર્સ બેસિલિકા, વેટિકન સિટી
- (68) સૌથી મોટું સિનેમાઘર - રેડિયો સિટી મ્યુઝિક હોલ, ન્યૂયોર્ક
- (69) ચારે બાજુ ભૂમિ વડે ઘેરાયેલો સૌથી મોટો દેશ - કઝાકસ્તાન
- (70) સૌથી વધારે ભાષાઓ ધરાવતો દેશ - પાપુઆ ન્યૂગિની
- (71) સૌથી ઓછી જનસંખ્યા ધરાવતો દેશ - વેટિકન સિટી
- (72) સૌથી નાનો મહાસાગર - આર્કટિકા મહાસાગર
- (73) સૌથી મોટું અજાયબ ઘર - અમેરિકન મ્યુઝિયમ ઓફ નેચરલ હિસ્ટ્રી ન્યૂયોર્ક
- (74) સૌથી મોટો રાષ્ટ્રીય પાર્ક - નોર્થ ઈસ્ટર્ન નેશનલ પાર્ક, ગ્રીનલેંડ
- (75) સૌથી વધુ દેશોમાંથી પસાર થતી નદી - ડાન્યુબ
- (76) સૌથી વધુ વ્યસ્ત બંદર - રોટરડમ, નેધરલેન્ડ
- (77) સૌથી લાંબો ભૂગર્ભ માર્ગ - લંડન ભૂગર્ભ
- (78) સૌથી મોટો પાર્ક : વુડકેલો નેશનલ પાર્ક, કેનેડા
- (79) સૌથી વધુ જનસંખ્યા ધરાવતો ખંડ - એશિયા
- (80) સૌથી ઓછી જનસંખ્યા ધરાવતો ખંડ - એન્ટાર્કટિકા
- (81) સૌથી મોટો પ્રાયદ્વીપ - અરબ પ્રાયદ્વીપ
- (82) સૌથી મોટો ઉપસાગર - હડસનનો ઉપસાગર
- (83) સૌથી મોટી ખાડી - મેક્સિકોની ખાડી
- (84) સૌથી મોટો ગુમ્મજ - લ્યુસિયાના સુપરડોમ (યુએસએ)
- (85) સૌથી ઊંચુ પશુ - જિરાફ
- (86) સૌથી વધુ વિશાળકાય પ્રાણી - બ્લ્યૂ વ્હેલ

General Knowledge

- (87) સૌથી મોટું પક્ષી - શાહમૃગ
 (88) સૌથી નાનું પક્ષી - હમિંગ બર્ડ
 (89) સૌથી મોટો દ્વીપકલ્પ - ભારત
 (90) સૌથી મોટું ગ્રંથાલય - યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ લાઈબ્રેરી ઓફ કોંગ્રેસ, વોશિંગ્ટન
 (91) સૌથી ઊંચું પૂતળું - બુદ્ધ, ટોકિયો (જાપાન)
 (92) સૌથી ઊંચી દીવાદાંડી - સ્ટીલ ટાવર, ચોકોહોમા (જાપાન)
 (93) સૌથી પ્રાચીન રાજધાનીનું હયાત શહેર - દમાસ્કસ (સીરિયા)
 (94) સૌથી વધુ શાખાઓ ધરાવતી બેંક - સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા, ભારત
 (95) સૌથી મોટો અખાત - મેક્સિકોનો અખાત
 (96) સૌથી ઊંચો દરવાજો - બુલંદ દરવાજો, ફતેપુર સિકરી, ભારત
 (97) સૌથી ઊંચો ફુવારો - ફાઉન્ટન હિલ, એરિઝોના
 (98) સૌથી ઉત્તરમાં આવેલ રાજધાની - રેકઝાવિક (આઈસલેન્ડ)
 (99) સૌથી ઊંચું ટાવર - ટોકિયો સ્કાય ટાવર, જાપાન
 (100) સૌથી ઊંડી ગુફા - ફુબેરા, જ્યોર્જિયા

3.3 વિશ્વના દેશો

અશિયા ખંડ

દેશનું નામ	રાજધાની	ચલણીનાણું
(1) અફઘાનિસ્તાન	કાબુલ	અફઘાની
(2) બહરીન	મનામા	અફઘાની
(3) બાંગ્લાદેશ	ઢાકા	ટકા
(4) ભૂટાન	થિમ્પૂ	નગુલ્ટુમ
(5) બ્રનેઈ	બાંદરસેની બંગાવન	બ્રુનેઈ ડોલર
(6) કંબોડિયા	નોમ પેન્હ	રિએલ
(7) ચીન	બેજિંગ	યુઆન
(8) ભારત	દિલ્હી	રૂપિયો
(9) ઈન્ડોનેશિયા	જાકાર્તા	રૂપિયાહ
(10) ઈરાન	તહેરાન	રિઆલ
(11) ઈરાક	બગદાદ	ઈરાકી દિનાર
(12) ઈઝરાયલ	જેરૂસલેમ	ન્યૂ ગેકેલ
(13) જાપાન	ટોકિયો	યેન
(14) જોર્ડન	અમ્માન	જોર્ડન દિનાર
(15) કઝાકસ્તાન	અસ્તાના	ટેન્ગે
(16) કુવૈત	કુવૈત શહેર	કુવૈત દિનાર
(17) કિર્ગિસ્તાન	બિશ્કેક	સોમ

- (18) લાઓસ વ્યેત્યાન કીપ
 (19) લેબનોન બૈરુત પાઉન્ડ
 (20) મલેશિયા ક્વાલાલમ્પુર રિન્ગીટ
 (21) માલદીવ્સ માલે રૂપિયા
 (22) મંગોલિયા ઉલાન બટોર તુગરિક
 (23) મ્યાનમાર યાંગોન કપાત
 (24) નેપાલ કાઠમંડુ રૂપિયો
 (25) ઉત્તર કોરિયા ઘ્યોંગયોંગ વોન
 (26) ઓમાન મસ્કત ઓમાની રિયાલ
 (27) પાકિસ્તાન ઈસ્લામાબાદ રૂપિયો
 (28) ફિલીપાઈન્સ મનીલા પેસો
 (29) કતાર દોહા રિયાલ
 (30) સાઉદી અરેબિયા રિયાધ રિયાલ
 (31) સિંગાપુર સિંગાપુર સિટી સિંગાપુર ડોલર
 (32) દક્ષિણ કોરિયા સિયોલ વોન
 (33) શ્રીલંકા કોલંબો રૂપિયો
 (34) સીરિયા દમાસ્કસ સીરિયન પાઉન્ડ
 (35) તાઈવાન તાઈપે તાઈવાન ડોલર
 (36) તાજિકિસ્તાન દુશાબ્ની સોમોની
 (37) થાઈલેન્ડ બેંગકોક બાહત
 (38) તુર્કી અંકારા તુર્કીલીરા
 (39) તુર્કમેનિસ્તાન આશકાબાદ મનત
 (40) સંયુક્ત આરબ અમીરાત અબુધાબી દિર્હમ
 (41) ઉઝબેકિસ્તાન તાશ્કંદ સોમ
 (42) વિયેતનામ હેનોઈ દોન્ગ
 (43) યમન સના રિયાલ
 (44) સાઈપ્રસ નિકોશિયા પાઉન્ડ
 (45) રશિયા મોસ્કો રૂબલ

આફ્રિકા ખંડ

દેશનાણું	રાજધાની	ચલણની
(1) અલ્જીરિયા અલ્જિયર્સ દિનાર		
(2) અંગોલા લુઆન્ડા ક્વાન્ઝા		
(3) બેનિન પોર્ટોનોવો ફ્રેન્ક		
(4) બોત્સવાના ગાબરોની યુલા		
(5) બુર્કિના ફાસો વાગાદુગુ ફ્રેન્ક		
(6) બરુન્ડી બુજુબરા ફ્રેન્ક		
(7) કેમરુન યાઉંદે ફ્રેન્ક		
(8) કેપ વર્ડ પ્રાઈયા એસ્ક્યુડો		
(9) ચાડ એન્જામેના ફ્રેન્ક		

(10)	કોમોરો ટાપુઓ	મોરોની	કોન્ગો કેન્ક
(11)	કોન્ગો	બ્રાઝાવિલે	કેન્ક
(12)	કોંગો પ્રજાસત્તાક ગણરાજ્ય	કિન્સાસા	કોંગો કેન્ક
(13)	જિબૂટી	જિબૂટી	જિબૂ કેન્ક
(14)	ઈજિપ્ત	કાહિરા (કેરો)	પાઉન્ડ
(15)	મધ્ય આફ્રિકા ગણતંત્ર	બંગ્યુઈ	કેન્ક
(16)	ઈકવાટોરિયલ ગિની	માલાબો	કેન્ક
(17)	ઈરિટ્રિયા	અસ્મારા	બીર્
(18)	ઈથિયોપિયા	એડિસ અબાબા	બીર્
(19)	ગેબોન	લિબ્રેવિલે	કેન્ક
(20)	ગિની	કોનાક્રી	ગિ. કેન્ક
(21)	ગિની બિસાઉ	બિસાઉ	કેન્ક
(22)	ગેમ્બિયા	બાંજૂલ	દબાસિ
(23)	ઘાના	આક્રા	સેડી
(24)	કેન્યા	નેરોબી	શિલિંગ
(25)	લિસ્યુટ	મોરુ	લોતી
(26)	લાઈબેરિયા	મનરોવિયા	લાઈ ડોલર
(27)	લીબિયા	ત્રિપોલી	લીબિયા ડોલર
(28)	મડાગાસ્કાર	એન્ટોનાનરિવો	આરીયરી
(29)	માલાવી	લિભોંગે	કવાચા
(30)	માલી	બેમાકો	કેન્ક
(31)	મોરિયનિયા	નુઓકશાન	ઉગુઈયા
(32)	મોરેશિયસ	પોર્ટલુઈસ	રૂપિયો
(33)	મોરક્કો	રબાત	દિહોમ
(34)	મોઝામ્બિક	મપુતો	મેટિકલ
(35)	નામીબિયા	વિંટહુક	નામી ડોલર
(36)	નાઈઝર	ન્યામે	કેન્ક
(37)	નાઈજીરિયા	અબુજા	નાઈરા
(38)	રુવાન્ડા	કિગાલી	રુવા કેન્ક
(39)	પશ્ચિમી સહારા	અલ આયુન	દિહામ
(40)	સોન ટુમે એન્ડ પ્રિસિયા	સોન ટુમે	દોબ્રા
(41)	સેનેગલ	ડકાર	કેન્ક
(42)	સેશલ્સ	વિક્ટોરિયા	રૂપિયો
(43)	સિયેરા લિયોન	ફીટાઉન	લિઓને
(44)	સોમાલિયા	મોગાદિશૂ	શિલિંગ
(45)	દક્ષિણ આફ્રિકા	પ્રિટોરિયા	રેન્ડ

(46)	સુદાન	ખાર્ટુમ	પાઉન્ડ
(47)	દક્ષિણી સુદાન	જૂબા	પાઉન્ડ
(48)	સ્વાઝીલેન્ડ	એમ્બાબાની	લિલાન્ગેની
(49)	તાન્ઝાનિયા	દોદોમા	શિલિંગ
(50)	ટોગો	લોમે	કેન્ક
(51)	ટ્યૂનીશિયા	ટ્યુનિસ	દિનાર
(52)	યુગાન્ડા	કમ્પાલા	શિલિંગ
(53)	ઝામ્બિયા	લુસાકા	કવાચા
(54)	ઝિમ્બાબ્વે	હારે	ઝિમ્બા ડોલર
(55)	કોટ દ'લવાર	યામુસુકો	કેન્ક

યુરોપ ખંડ

ક્રમ	દેશ	રાજધાની	ચલણી નાણું
(1)	અલ્બાનિયા	તિરાના	લેક
(2)	અન્ડોરા	અન્ડોરા-લા-વેલ્લા	યુરો
(3)	આર્મેનિયા	પેરેવાન	દ્રામ
(4)	ઓસ્ટ્રિયા	વિયેના	યુરો
(5)	અઝરબૈજાન	બાકુ	મનાત
(6)	બેલારૂસ	મિસ્ક	રૂબલ
(7)	બેલ્જિયમ	બ્રુસેલ્સ	યુરો
(8)	બોસ્નિયા-હર્ઝગોવિના	સારાયેવો	માર્કા
(9)	બલ્ગેરિયા	સોફિયા	લેવ
(10)	ક્રોએશિયા	જગરેવ	કુના
(11)	ચેક ગણરાજ્ય	પ્રાગ	ચેક, કોરુના
(12)	ડેનમાર્ક	કોપેનહેગન	ડેનિશ, કોને
(13)	એસ્ટોનિયા	ટાલિન	કુન, યુરો
(14)	ફિનલેન્ડ	હેલસિંકી	યુરો
(15)	ફ્રાન્સ	પેરિસ	યુરો
(16)	જ્યોર્જિયા	તિફલીસ	લારી
(17)	જર્મની	બર્લિન	યુરો
(18)	ગ્રીસ	એથેન્સ	યુરો
(19)	હંગેરી	બુડાપેસ્ટ	ફોરિન્ટ
(20)	આઈસલેન્ડ	રેકઝાવિક	કોના
(21)	આયર્લેન્ડ	ડબ્લિન	યુરો
(22)	ઈટાલી	રોમ	યુરો
(23)	લેટવિયા	રીગ	યુરો
(24)	લિક્ટેન્સ્ટાઈન	ફાદુલ્સ	સ્વીસ કેન્ક

General Knowledge

(25) લિથુએનિયા	વિલ્નિઉસ	લિટાસ, યુરો
(26) લક્ઝમબર્ગ	લક્ઝમબર્ગ	યુરો
(27) મેક્સિકો	સ્કોપી	દેનાર
(28) માલ્ટા	પલેટા	યુરો
(29) માલ્ડોવા	કિશિન્યેફ	લીઉ
(30) મોનાકો	મોનાકો	યુરો
(31) નેધરલેન્ડ	એમસ્ટરડેમ	યુરો
(32) નોર્વે	ઓસ્લો	ક્રોને
(33) પોલેન્ડ	વોરસો	ઝલોટી
(34) પોર્ટુગલ	લિસ્બન	યુરો
(35) રોમાનિયા	બુખારેસ્ટ	લીઉ
(36) રશિયા	મોસ્કો	રૂબલ
(37) સેન મેરીનો	સેન મેરીનો	યુરો
(38) સર્બિયા	બેલગ્રેડ	યુરો
(39) સ્લોવાકિયા	બ્રાટિસ્લાવા	યુરો
(40) સ્લોવેનિયા	લ્યુબલ્યાના	યુરો
(41) સ્પેન	મેડ્રિડ	યુરો
(42) સ્વીડન	સ્ટોકહોમ	ક્રોના
(43) સ્વિટ્ઝરલેન્ડ	બર્ન	સ્વિસ ફ્રેન્ક
(44) યુકેન	ક્રિયેફ	હિયુન્યા
(45) યુ.કે.	લંડન	પાઉન્ડ
(46) વેટિકન સિટી	વેટિકન સિટી	યુરો

ઉત્તર અમેરિકા ખંડ

દેશ	રાજધાની	ચલણી નાણું
(1) એન્ટિગુઆ અને બાર્બુડા	સેંટ જોસ	ઈસ્ટ કેરિબિયન ડોલર
(2) બહામાસ ટાપુઓ	નાસો	બહામા ડોલર
(3) બાર્બડોસ	બ્રિજટાઉન	બાર્બોડિયન ડોલર
(4) બેલીઝ	બેલ્મોપેન	બેલિઝિયન ડોલર
(5) કેનેડા	ઓટાવા	કેનેડિયન ડોલર
(6) કોસ્ટારિકા	સાંગ હોસ	કોસ્ટારિકન ડોલર
(7) ક્યૂબા	હવાના	ક્યૂબન પેસો
(8) ડોમિનિકા	રોઝો	ઈસ્ટ કેરિબિયન ડોલર

(9) ડોમિનિકન ગણતંત્ર સેંટો ડોમિંગો		ડોમિનિશિયન પેસો
(10) અલ સાલ્વાડોર	સન સાલ્વાડોગર	યુ.એસ. ડોલર
(11) ગ્રેનેડા	સેન્ટ જ્યોર્જસ	ઈસ્ટ કેરિબિયન ડોલર
(12) ગ્વાટેમાલા	ગ્વાટેમાલા	ક્વેટઝલ
(13) હૈતી	પોર્ટ-ઓ-પ્રિન્સ	ગોરદે
(14) હોન્ડુરાસ	ટેગુસિગાલ્પા	લેમ્પિરા
(15) જમૈકા	કિંગસ્ટન	જમૈકન ડોલર
(16) મેક્સિકો	મેક્સિકો સિટી	પેસો
(17) નિકારાગુઆ	માનાગુઆ	ગોલ્ડ કોર્ડોબા
(18) પનામા	પનામા સિટી	યુએસ ડોલર
(19) સેન્ટ ક્રિસ્ટોફ એન્ડ નીવિસ		બાસ્ટેર ઈસ્ટ કેરિબિયન ડોલર
(20) સેન્ટ લુસિયા	કેસ્ટ્રીઝ	ઈસ્ટ કેરિબિયન ડોલર
(21) સેન્ટ વિન્સેન્ટ એન્ડ ગ્રેનેડીઝ		કિંગ્સટાઉન ઈસ્ટ કેરિબિયન ડોલર
(22) યુ.એસ.એ.	વોશિંગ્ટન ડી.સી.	ડોલર

દક્ષિણ અમેરિકા ખંડ

ક્રમ	દેશ	રાજધાની	ચલણી નાણું
(1)	આર્જેન્ટિના	બ્યૂનોસ એરિસ	પેસો
(2)	બોલિવિયા	લાપાઝ	બોલિવિયા
(3)	બ્રાઝીલ	બ્રાઝિલિયા	રિઆલ
(4)	ચિલી	સેંટિયાગો	પેસો
(5)	કોલંબિયા	બોગોટો	પેસો
(6)	ઈક્વાડોર	ક્વીટો	યુએસ ડોલર
(7)	ગયાના	જ્યોર્જટાઉન	ગયાના ડોલર
(8)	પેરાગ્વે	આસૂન્થાન	ગ્વારાની
(9)	પેરુ	લીમા	સોલ
(10)	સૂરીનામ	પારામારીવો	સૂરીનામી ડોલર
(11)	વેનેઝુએલા	કરાકાસ	બોલિવર
(12)	ઉરુગ્વે	મોન્ટેવીડિયો	પેસો
(13)	ફ્રેન્ચ ગુયાના	કેયેન	યુરો
(14)	ટ્રિનિદાદ અને ટોબેગો	પોર્ટ ઓફ સ્પેન	ટ્રિનિ એન્ડ ટોબે ડોલર

ઓસ્ટ્રેલિયા ખંડ

ક્રમ	દેશ	રાજધાની	ચલણી નાણું
(1)	ઓસ્ટ્રેલિયા	કેનબરા	ઓસ્ટ્રેલિયન ડોલર
(2)	ફિજી	સૂવા	ડોલર
(3)	કિરિબાતી	તરાવા	ઓસ્ટ્રેલિયન ડોલર
(4)	માર્શલ ટાપુ	માજુરો	યુ.એસ. ડોલર
(5)	માઈક્રોનેશિયા	પાલિકિર	યુ.એસ. ડોલર
(6)	નાઉરુ	નાઉરુ	ઓસ્ટ્રેલિયન ડોલર
(7)	ન્યૂઝીલેન્ડ	વેલિંગ્ટન	ન્યૂઝી ડોલર
(8)	પલાઉ	મેલિકિઓક	યુએસ ડોલર
(9)	પાપુઆ ન્યૂગિની	પોર્ટ મોર્સબી	કીના
(10)	સમોઆ	અપિયા	તાલા
(11)	સોલોમાન ટાપુઓ	હોનીઆરા	સોલોમાન ટાપુ ડોલર
(12)	ટોન્ગા	નુકૂઆલોફા	મોંઆન્ગા
(13)	ટુવાલુ	ફ્યૂનાફૂટી	ઓસ્ટ્રેલિયન ડોલર
(14)	વાનૂઆતુ	પોર્ટવિલા	વાનૂ

3.4 વિશ્વનાં મુખ્ય સરોવરો

નામ	ક્ષેત્રફળ (ચો.કી.)	વિસ્તાર
(1) કાસ્પિયન સરોવર	3,71,000	રશિયા, કઝાકિસ્તાન, તુર્કમેનિસ્તાન, અઝરબૈજાન, ઈરાન
(2) સુપીરિયર	82100	અમેરિકા, કેનેડા
(3) વિક્ટોરિયા	69400	કેન્યા, યુગાન્ડા, તાન્ઝાનિયા
(4) અરલ સાગર	64500	કઝાકિસ્તાન, ઉઝબેકિસ્તાન
(5) હૂરન	59600	કેનેડા, યુએસએ
(6) મિશીગન	57800	યુએસએ
(7) ટાંગાનિકા	32900	રશિયા
(8) બૈકાલ	31500	રશિયા
(9) ગ્રેટ બેરિયર	31200	કેનેડા
(10) ગ્રેટ સ્લેવ	28348	કેનેડા
(11) ઈરી	25745	યુએસએ, કેનેડા

(12) વિનીપેગ	24341	કેનેડા
(13) મલાવી	23310	મલાવી, મોઝામ્બિક
(14) ઓન્ટેરિયો	19529	યુએસએ, કેનેડા
(15) બાલ્ખશ	18260	કઝાકિસ્તાન
(16) લડોંગા	18130	રશિયા
(17) ચાડ	15540	નાઈજીરિયા, નાઈઝર, ચાડ
(18) ઓનેગા	9842	રશિયા
(19) આયર	9583	ઓસ્ટ્રેલિયા
(20) રુડોલ્ફ	9065	કેન્યા
(21) ટિટિકાકા	9065	પેરુ, બોલિવિયા
(22) નિકારાગુઆ	7697	નિકારાગુઆ
(23) રેન્ડિયર	6389	કેનેડા
(24) કિન્ચાથી	5957	ચીન
(25) ટોરેન્સ	5698	ઓસ્ટ્રેલિયા

3.5 વિશ્વનાં મુખ્ય રણપ્રદેશો

(1) સહારા	આફ્રિકા	વિશ્વનું સૌથી મોટું રણ
(2) અટાકામા	ચિલી	(દ. અમેરિકા) વિશ્વનું સૌથી શુષ્ક સ્થળ
(3) ગ્રેટસેન્ડી રણ	ઓસ્ટ્રેલિયાના પશ્ચિમી ઉત્તરી ક્ષેત્ર	
(4) લીબિયન રણ	લીબિયા (આફ્રિકા)	
(5) વિક્ટોરિયા	ઓસ્ટ્રેલિયા	
(6) તકલા માકન રણ	ચીન	શીત રણપ્રદેશ
(7) અરેબિયન રણપ્રદેશ	ઈજિપ્તના ઉત્તર પૂર્વમાં	
(8) અલ નાફૂદ રણપ્રદેશ	સાઉદી અરેબિયાના ઉત્તર-પૂર્વમાં	
(9) થારનું રણ	ભારત અને પાકિસ્તાન	
(10) નામિબ રણપ્રદેશ	નામીબિયા, દક્ષિણ આફ્રિકા	
(11) દસ્ત-એ-કવીર રણપ્રદેશ	ઈરાનના ઉત્તર પૂર્વમાં	
(12) સિમ્પસન રણપ્રદેશ	મધ્ય ઓસ્ટ્રેલિયા	
(13) ગોબીનું રણ	મંગોલિયા અને ચીન, શીત રણપ્રદેશ	
(14) રૂબ-અલ-ખાલીનું રણ	સાઉદી અરેબિયાના દક્ષિણ વિસ્તારમાં	
(15) દસ્ત - એ-લુટ	ઈરાનના પૂર્વ વિસ્તારમાં	
(16) કાલાહારી રણપ્રદેશ	બોત્સવાના	
(17) મોજેવ રણપ્રદેશ	કેલિફોર્નિયા, યુએસએ	
(18) સોનારન રણપ્રદેશ	મક્સિકો, ઉત્તર અમેરિકા	
(19) ઓગેડન રણપ્રદેશ	સોમાલિયા અને ઈથિયોપિયા	
(20) ન્યૂબિયન રણપ્રદેશ	ઉત્તર આફ્રિકા	
(21) કારાકુરમ રણપ્રદેશ	તુર્કિસ્તાન શીતઉષ્ણ રણપ્રદેશ	

General Knowledge

3.6 વિશ્વનાં મુખ્ય જ્વાળામુખી

સક્રિય જ્વાળામુખી

નામ	દેશ
ગ્વાલાટિરી	ચિલી
લસ્કર	ચિલી
કોટોપેક્સી	ઈક્વાડોર
વોલ્કન મિસ્ટી	પેરુ
તુપુનગટિટો	ચિલી
સાનગે	ઈક્વાડોર
કોટોકાચી	ઈક્વાડોર
ધ્યૂરેસ	કોલંબિયા
તાજુમુલ્હો	ગ્વાટેમાલા
મોનાલોવા	હવાઈ
માઉન્ટ કેમેરૂન	કેમેરૂન
રકામા	ગ્વાટેમાલા
ફ્યુએગો	ગ્વાટેમાલા
ઈરિબસ	એન્ટાર્કટિકા
સુમેરુ	ઈન્ડોનેશિયા
નિયરોગોગોમો	કોંગો
માઉન્ટ એઈના	ઈટાલી
વિલાટિકા	ચિલી
માઉન્ટ સ્પર	અલાસ્કા, અમેરિકા

સુષુપ્ત જ્વાળામુખી

નામ	દેશ
લુલ્લાઈ લાકો	ચિલી
કિલિમાંજારો	તાન્ઝાનિયા
માઉન્ટ પિનાતુવો	ફિલીપાઈન્સ
માઉન્ટ સેન્ટ હેલેના	અમેરિકા

વિલુપ્ત જ્વાળામુખી

નામ	દેશ
અકાન્કાગુઆ	આર્જેન્ટિના
ચિમ્બોરાઓ	ઈક્વાડોર
માઉન્ટ કેન્યા	કેન્યા

3.7 ઘાસનાં મેદાનો

ઉષ્ણ કટિબંધીય

સવાના	સુદાન
કેમ્પાસ	દક્ષિણ બ્રાઝિલ
પાર્કલેન્ડ	દક્ષિણ આફ્રિકા
લાનોસ	વેનેઝુએલા

શીત કટિબંધીય

સ્ટેપીઝ	એશિયા, યુકેન, રશિયા, ચીન
પ્રેયરીઝ	ઉત્તર અમેરિકા
પમ્પાસ	દક્ષિણ આફ્રિકા
વેલ્ડ્ઝ	દક્ષિણ આફ્રિકા
ડાઉન્સ	ઓસ્ટ્રેલિયા
કેન્ટરબરી	ન્યૂઝીલેન્ડ

3.8 વિશ્વનાં મુખ્ય પર્વતશિખરો

	નામ	દેશ	ઊંચાઈ (મીટરમાં)
(1)	એવરેસ્ટ	નેપાળ	8848
(2)	K2 ભારત	(પાકિસ્તાન અધિકૃત (ગાડવિન ઓસ્ટિન) કાશ્મીરમાં)	8611
(3)	કાચનજંગા	ભારત-નેપાળ	8598
(4)	લહાત્સે - 1	નેપાળ	8501
(5)	મકાલૂ - 1	નેપાળ - તિબેટ	8481
(6)	ધૌલાગિરિ	નેપાળ	8172
(7)	ચો આયૂ	નેપાળ	8153
(8)	નંગા પર્વત	ભારત	8128
(9)	અન્નપૂર્ણા-1	નેપાળ	8078
(10)	ગોસાઈ થાન	તિબેટ	8013
(11)	નંદાદેવી	ભારત	7817
(12)	રાકાપોશી	પાકિસ્તાન	7788
(13)	કામેત	ભારત-તિબેટ	7756
(14)	લેનિન	તઝાકિસ્તાન	7134
(15)	ત્રિશૂલ	ઉત્તરાખંડ, ભારત	7120
(16)	એકાન્કાગુઆ	આર્જેન્ટિના	6960
(17)	ચિમ્બારેઓ	ઈક્વાડોર	6267
(18)	માઉન્ટ મેકિનલે	યુએસએ	6194
(19)	માઉન્ટ લોગાન	કેનેડા	6050
(20)	કિલિમાન્જારો	તાન્ઝાનિયા	5895
(21)	માઉન્ટ કેન્યા	કેન્યા	5199
(22)	વિન્સફા મેસિક	એન્ટાર્કટિકા	5140
(23)	માઉન્ટ બ્લેક	ફ્રાંસ, ઈટાલી	4807
(24)	માઉન્ટ કૂક	ન્યૂઝીલેન્ડ	3764

3.9 વિશ્વના મુખ્ય ધોધ

ધોધનું નામ	દેશ	નદી	ઊંચાઈ (મીટરમાં)
(1) એન્જલ	વેનેઝુએલા	કોરોની	979
(2) યોસેમાઈટ	કેલિફોર્નિયા,	ક્રીક અને યોસેમાઈટના સંગમ પર	739
(3) તુગેલા	દ. આફ્રિકા	તુગેલા	614
(4) ક્યૂકૂવીનન	વેનેઝુએલા	ક્યૂકૂવીનન	610
(5) સૂથર લેન્ડ	ન્યૂઝીલેન્ડ	આર્થર	580
(6) ગેવર્ની	ફ્રાન્સ	ગાવાડી ધાઉ	422
(7) ગેરસપ્પા	ભારત	શરાવતી	255
(8) નિયાગ્રા	કેનેડા અને યુએસએની સરહદ		120
(9) એસ્પેલેન્ડ	નોર્વે	ઓપો	703
(10) જીએસ્બાક	સ્વિટ્ઝરલેન્ડ	જીએબાર-ક	400
(11) મુતારાઝી	ઝિમ્બાબ્વે	મુતારાઝી	762
(12) મોંગેફોસ	નોર્વે	મોંગેબેક	774

3.10 વિશ્વનાં મુખ્ય ઔદ્યોગિક શહેરો

(1) શિકાગો	(યુએસએ)	લોખંડ પોલાદ, માંસ
(2) ડેટ્રોઈટ	(યુએસએ)	ઓટો મોબાઈલ
(3) હોલીવુડ	(યુએસએ)	ફિલ્મ
(4) કેન્સાસ	(યુએસએ)	ડબ્બા બંધ માંસ
(5) લોસ એન્જલસ	(યુએસએ)	ફિલ્મ અને તેલ શોધન
(6) ન્યૂ ઓર્લિયન્સ	(યુએસએ)	લોખંડ, પોલાદ
(7) ફ્લાડેલ્ફિયા	(યુએસએ)	લોકોમોટિવ
(8) પિટ્સબર્ગ	(યુએસએ)	લોખંડ-પોલાદ
(9) પ્લાઈમાઉથ	(યુએસએ)	જહાજ નિર્માણ
(10) બર્મિન્ગમ	(ઈંગ્લેન્ડ)	લોખંડ-પોલાદ
(11) લીડ્સ	(ઈંગ્લેન્ડ)	ગરમ વસ્ત્રો
(12) માન્ચેસ્ટર	(ઈંગ્લેન્ડ)	સુતરાઉ કાપડ
(13) અંશાન	(ચીન)	લોખંડ-પોલાદ
(14) ચાંગચુન	(ચીન)	ઓટોમોબાઈલ્સ
(15) શાંઘાઈ	(ચીન)	સુતરાઉ કાપડ
(16) ગોર્ડી	(રશિયા)	એન્જિનિયરિંગ
(17) કાવાસાકી	(જાપાન)	લોખંડ પોલાદ

(18) કોબે	(જાપાન)	લોખંડ પોલાદ
(19) નાગોયા	(જાપાન)	મોટર વાહન ઉદ્યોગ
(20) ઓસાકા	(જાપાન)	સુતરાઉ કાપડ
(21) બાકૂ	(અઝર બૈજાન)	તેલ શોધન
(22) મિલાન	(ઈટાલી)	રેશમી વસ્ત્ર
(23) લિયોન્સ	(ફ્રાન્સ)	રેશમી વસ્ત્ર
(24) ગ્લાસગો	(સ્કોટલેન્ડ)	જહાજ નિર્માણ
(25) બ્યૂનસ આયર્સ	(આર્જેન્ટિના)	ડેરી
(26) વેલિંગટન	(ન્યૂઝીલેન્ડ)	ડેરી
(27) કીવ	(યુકેન)	એન્જિનિયરિંગ
(28) એન્ટવર્પ	(બેલ્જિયમ)	હીરા ઉદ્યોગ
(29) મોન્ટ્રિયલ	(કેનેડા)	કાગળ
(30) મોસ્કો	(રશિયા)	સુતરાઉ કાપડ
(31) વિયેના	(ઓસ્ટ્રિયા)	કાચ
(32) બેંગકોક	(થાઈલેન્ડ)	જહાજ નિર્માણ
(33) જહોનિસબર્ગ	(દ. અમેરિકા)	સોનું
(34) કિમ્બરલે	(દ. આફ્રિકા)	હીરા
(35) હવાના	(ક્યૂબા)	સિગારેટ
(36) વેનિસ	(ઈટાલી)	કાચ
(37) વ્લાડીવોસ્ટક	(રશિયા)	જહાજ નિર્માણ
(38) મુલતાન	(પાકિસ્તાન)	માટીનાં વાસણો
(39) ઓટાવા	(કેનેડા)	કાગળ
(40) સેન ડિયાગો	(યુએસએ)	જહાજ
(41) પોર્ટલેન્ડ	(યુએસએ)	જહાજ
(42) અલ્બેની	(યુએસએ)	કાગળ
(43) મોંટગોમરી	(યુએસએ)	સુતરાઉ કાપડ
(44) સેન્ટિયાગો	(ચિલી)	શરાબ
(45) કારાકસ	(વેનેઝુએલા)	તેલ
(46) રેકઝાવિક	(આઈસલેન્ડ)	જહાજ
(47) પેરિસ	(ફ્રાન્સ)	સૌંદર્ય પ્રસાધનો
(48) બોર્ડિયોકસ	(ફ્રાન્સ)	શરાબ
(49) મેન્ટસ	(ફ્રાન્સ)	કાગળ
(50) ફ્રેન્કફર્ટ	(જર્મની)	એન્જિનિયરિંગ
(51) કોલોન	(જર્મની)	મોટર ઉદ્યોગ
(52) બર્ન	(સ્વિટ્ઝરલેન્ડ)	ઘડિયાળ
(53) બ્રુસેલ્સ	(બેલ્જિયમ)	વસ્ત્ર ઉદ્યોગ

General Knowledge

(54)	શેફિલ્ડ	(ઈંગ્લેન્ડ)	કટલરી
(55)	બેલફાસ્ટ	(આયર્લેન્ડ)	જહાજ નિર્માણ
(56)	ઈવાનોવો	(રશિયા)	વસ્ત્ર ઉદ્યોગ
(57)	જ્યુરિચ	(સ્વિટ્ઝરલેન્ડ)	ઘડિયાળ
(58)	નાનકિંગ	(ચીન)	સુતરાઉ કાપડ
(59)	બાન્ડૂગ	(ઈન્ડોનેશિયા)	કિવનાઈન
(60)	બેંગકોક	(થાઈલેન્ડ)	યુદ્ધ જહાજ
(61)	આમ્સ્ટર્ડમ	(નેધરલેન્ડ)	હીરા ઉદ્યોગ
(62)	ઓસ્લો	(નોર્વે)	કાગળ

3.11 વિશ્વની મુખ્ય નહેરો

ક્રમ	નામ	સ્થાન	કોને જોડે છે ?
(1)	સુએઝ નહેર	ઈજિપ્ત	ભૂમધ્ય સાગર - રાતો સમુદ્ર
(2)	પનામા નહેર	પનામા	એટલાન્ટિક - પ્રશાંત મહાસાગર
(3)	કીલ નહેર	જર્મની	ઉત્તરી સાગર - બાલ્ટિક સમુદ્ર
(4)	સૂ નહેર	અમેરિકા	સુપીરિયર સરોવર - હયૂરન સરોવર
(5)	ઈરી નહેર	અમેરિકા	ઈરી અને મિશીગન સરોવર
(6)	વેલેન્ડ નહેર	કેનેડા	ઈરી અને ઓન્ટોરિયો સરોવર
(7)	ટાર્ટમન્ડ એમો નહેર	જર્મની	રાઈન અને ચેમ્સ નદી
(8)	માન્ચેસ્ટર નહેર	ઈંગ્લેન્ડ	માન્ચેસ્ટર અને લિવરપુલ
(9)	બ્રોમ્બર્ગ નહેર	જર્મની	ઓડીર અને તેની સહાયક નદી વિસ્સુલા
(10)	ઈન્સા નહેર	જર્મની	રુર કોલસા ક્ષેત્રથી હેમ્બર્ગ નદીબંદર
(11)	અલ્બર્ટ નહેર	પશ્ચિમ યુરોપ	એન્ટવર્પ લીગ અને બેનેલેક્સ
(12)	વેસર - એલ્બ નહેર	જર્મની	વેસર અને સહાયક નદીઓ
(13)	ગોટા નહેર	સ્વીડન	વેટર્ન સરોવર અને બાલ્ટિક સમુદ્ર
(14)	વોલ્ગાડાન નહેર	રશિયા	રોસ્ટોવ અને સ્ટાલિનગ્રાડ
(15)	ફેડરિક વિલિયમ નહેર	જર્મની	સ્પ્રી અને ઓડીર નદી

3.12 વિશ્વનાં મુખ્ય બંદરો

(1)	વાનકુવર	કેનેડા
(2)	સાન ફ્રાંસિસ્કો	યુએસએ
(3)	સેન ડિયાગો	યુએસએ (લશ્કરી બંદર)
(4)	ટોલેડો	યુએસએ (સરોવર બંદર)
(5)	ન્યૂયોર્ક	યુએસએ
(6)	લુસ્ટન	યુએસએ
(7)	ન્યૂ ઓલિયન્સ	યુએસએ
(8)	સેન્ટોસ	બ્રાઝિલ
(9)	રિયો-ડી-જાનેરો	બ્રાઝિલ (મુક્ત બંદર)
(10)	ગુયાકવીલ	ઈક્વાડોર
(11)	લીમા	પેરુ
(12)	મારાકેબો	વેનેઝુએલા
(13)	અલ્જિયર્સ	અલ્જિરિયા
(14)	ટ્યુનિસ	ટ્યુનીશિયા
(15)	ટ્રિપોલી	લીબિયા
(16)	પોર્ટ સઈદ	ઈજિપ્ત (નહેર બંદર)
(17)	અલેક્ઝાન્ડ્રિયા	ઈજિપ્ત
(18)	મોગાદિશુ	સોમાલિયા
(19)	મોમ્બાસા	કેન્યા
(20)	માપુતો	મોઝાંબિક
(21)	પોર્ટ હારકોટ	નાઈજીરિયા
(22)	કેપટાઉન	દ. આફ્રિકા
(23)	ડર્બન	દ. આફ્રિકા
(24)	રેકઝાવિક	આઈસલેન્ડ
(25)	ઓસ્લો	નોર્વે
(26)	સ્ટોકહોમ	સ્વીડન
(27)	લિસ્બન	પોર્ટુગલ (ફેરબદલીનું બંદર)
(28)	મોસ્ટોવિસ	ફાન્સ
(29)	બર્લિન	જર્મની
(30)	રોસ્ટોક	પોલેન્ડ
(31)	એન્ટવર્પ	બેલ્જિયમ
(32)	લંડન	ઈંગ્લેન્ડ (નદી બંદર)
(33)	મોસ્કો	રશિયા
(34)	એડિલેડ	ઓસ્ટ્રેલિયા
(35)	ડાર્વિન	ઓસ્ટ્રેલિયા
(36)	ફ્રીમેન્ટલ	ઓસ્ટ્રેલિયા
(37)	બ્રિસબેન	ઓસ્ટ્રેલિયા

(38)	સિડની	ઓસ્ટ્રેલિયા	(76)	મનીલા	ફિલીપાઈન્સ
(39)	ઑકલેન્ડ	ન્યૂઝીલેન્ડ	(77)	લીવરપુલ	ઈંગ્લેન્ડ
(40)	સુવા	ફિજી	(78)	કોલોન	પનામા (નેહર બંદર)
(41)	શાંઘાઈ	ચીન	(79)	પનામા	પનામા (નેહર બંદર)
(42)	યોકોહોમા	જાપાન	(80)	ફિલાડેલ્ફિયા	યુએસએ
(43)	જાકાર્તા	ઈન્ડોનેશિયા	(81)	રોટ્ટરડમ	નેધરલેન્ડ
(44)	સુરબાયા	ઈન્ડોનેશિયા	(82)	વેનિસ	ઈટાલી
(45)	યાંગૂન	મ્યાનમાર	(83)	એથેન્સ	ગ્રીસ
(46)	બેંગકોક	થાઈલેન્ડ	(84)	નેપલ્ક	ઈટાલી
(47)	બનિયાસ	સીરિયા	(85)	કોલંબો	શ્રીલંકા (પુરવઠા બંદર)
(48)	બેરૂત	લેબનોન	(86)	ઢાંકા	બાંગ્લાદેશ
(49)	હાઈફા	ઈઝરાયલ	(87)	કરાંચી	પાકિસ્તાન
(50)	અકાબા	જોર્ડન	(88)	ચટ્ટોગાંઢ	બાંગ્લાદેશ
(51)	બસરા	ઈરાક	(89)	દોહા	ક્તાર
(52)	દુબઈ	સંયુક્ત આરબ અમીરાત	(90)	પોર્ટ-ઓ-પ્રિસ	હેતી
(53)	મસ્કત	ઓમાન	(91)	પોર્ટો એલેગ્રે	બ્રાઝિલ
(54)	એડન	યમન (પુરવઠા બંદર)	(92)	કિંગડાઓ	ચીન
(55)	મુંબઈ	ભારત	(93)	હેમ્બર્ગ	જર્મની (નદી બંદર)
(56)	કોલકાતા	ભારત (નદી બંદર)	(94)	ટોરોન્ટો	કેનેડા (સરોવર બંદર)
(57)	ચેન્નઈ	ભારત	(95)	ડુલુથ	કેનેડા (સરોવર બંદર)
(58)	વિશાખાપટ્ટનમ	ભારત	(96)	શિકાગો	યુએસએ (સરોવર બંદર)
(59)	ડેટ્રોઈટ	યુએસએ	(97)	બફેલો	યુએસએ (સરોવર બંદર)
(60)	બોસ્ટન	યુએસએ	(98)	બીમર હેવન	જર્મની (નેહર બંદર)
(61)	હવાના	ક્યૂબા	(99)	કીલ	જર્મની (નેહર બંદર)
(62)	રેસિફે	બ્રાઝિલ	(100)	કંડલા	ભારત (મુક્ત બંદર)
(63)	મોન્ટેવીડિયો	ઉરુગ્વે	(101)	વિલહેમશેવન	જર્મની (લશ્કરી બંદર)
(64)	બ્યૂનસ આયર્સ	આર્જેન્ટિના	(102)	શેરબર્ગ	ફ્રાંસ (લશ્કરી બંદર)
(65)	તુમાકો	કોલંબિયા	(103)	ડેવનપોર્ટ	ઈંગ્લેન્ડ (લશ્કરી બંદર)
(66)	ગ્લાસગો	સ્કોટલેન્ડ	(104)	ઓરન	અલ્જીરિયા (લશ્કરી બંદર)
(67)	ડબલિન	આયર્લેન્ડ	(105)	ટારાન્ટો	ઈટાલી (લશ્કરી બંદર)
(68)	ગોથેનબર્ગ	સ્વીડન	(106)	યોકોહોમા	જાપાન (લશ્કરી બંદર)
(69)	લે હાવરે	ફ્રાન્સ	(107)	એમસ્ટર્ડમ	નેધરલેન્ડ
(70)	આકા	ઘાના	(108)	ડોવર	ઈંગ્લેન્ડ (ફેરી બંદર)
(71)	લાગોસ	નાઈજીરિયા	(109)	ઈસ્ટબૂલ	તુર્કી
(72)	ઝાંઝીબાર	દ. આફ્રિકા	(110)	ઓસાકા	જાપાન
(73)	દાર-એસ-સલામ	તાન્ઝાનિયા (મુક્ત બંદર)	(111)	હોંગકોંગ	ચીન
(74)	પર્થ	ઓસ્ટ્રેલિયા	(112)	મુર્માસ્ક	રશિયા
(75)	ટોકિયો	જાપાન	(113)	વ્લાડીવોસ્ટોક	રશિયા

General Knowledge

<p>(114) કિંગ્સ્ટન જમૈકા</p> <p>(115) કોપનહેનગ ડેનમાર્ક</p> <p>(116) કોમોડોરો આર્જેન્ટિના</p> <p>(117) કોરુના સ્પેન</p> <p>(118) કિંગ્સ્ટન કેનેડા</p> <p>(119) જિબ્રાલ્ટર સ્પેન</p> <p>(120) જેકસન પોર્ટ ઓસ્ટ્રેલિયા</p> <p>(121) ટ્રિંકોમાલી શ્રીલંકા</p> <p>(122) ડેવનપોર્ટ ઈંગ્લેંડ</p> <p>(123) નાગાસાકી જાપાન</p> <p>(124) ફી ટાઉન સિયેરાલિયોન</p> <p>(125) બોસ્ટન ઈંગ્લેંડ</p> <p>(126) માર્સેલ્સ ફ્રાન્સ</p> <p>(127) મેલબોર્ન ઓસ્ટ્રેલિયા</p> <p>(128) લાગોસ પોર્ટુગલ</p> <p>(129) વિક્ટોરિયા કેનેડા</p> <p>(130) સિએટલ યુએસએ</p> <p>(131) હોનોલુલુ હવાઈ ટાપુ</p> <p>(132) એબ્સજર્ગ ડેનમાર્ક</p>	<p>(133) હેલિકેક્સ કેનેડા</p> <p>(134) હારવીચ ઈંગ્લેંડ (ફેરીબંદર)</p> <p>(135) સિંગાપોર સિંગાપોર</p> <p>(136) કોબે જાપાન</p> <p>(137) બાર્સેલોના સ્પેન</p> <p>(138) લુઆન્ડા અંગોલા</p> <p>(139) નામ પેન્ડ કંબોડિયા</p> <p>(140) પુસાન દક્ષિણ કોરિયા</p> <p>નોંધ :</p> <p>(1) કિંગ્સ્ટન નામનું એક બંદર કેનેડા અને બીજું જૈમૈકામાં છે.</p> <p>(2) ટારાન્ટો બંદર ઈટાલીમાં છે; ટોરોન્ટો કેનેડામાં છે.</p> <p>(3) ન્યૂકેસલ નામનું એક બંદર આયર્લેન્ડ, બીજું કેનેડા અને ત્રીજું બંદર ઓસ્ટ્રેલિયામાં છે.</p> <p>(4) ન્યૂહેવન નામનું એક બંદર યુએસએમાં, બીજું બંદર ઈંગ્લેંડમાં છે.</p> <p>(5) પોર્ટસ માઉથ નામનું એક બંદર યુએસએમાં, બીજું બંદર ઈજિપ્તમાં છે.</p> <p>(6) બાલ્ટિમોર નામનું એક બંદર યુએસએમાં, બીજું આયર્લેન્ડમાં છે.</p> <p>(7) બોસ્ટન નામનું એક બંદર યુએસએમાં, બીજું ઈંગ્લેંડમાં છે.</p> <p>(8) લાગોસ નામનું એક બંદર પોર્ટુગલમાં, બીજું નાઈજીરિયામાં છે.</p>
--	---

3.13 વિશ્વની મહત્વની નદીઓ

ક્રમ	નામ	લંબાઈ કિ.મી.	ઉદ્ગમ સ્થાન	કોને મળે છે	સ્થાન
(1)	નાઈલ	6497	વિક્ટોરિયા સરોવર	ભૂમધ્ય સાગર	આફ્રિકા, વિશ્વની સૌથી લાંબી
(2)	એમેઝોન	6400	હિમનદ ઝીલ, પેરુ	એટલાન્ટિક મહાસાગર	દ. અમેરિકાની સૌથી લાંબી
(3)	મિસીસિપી	3780	ઈટાસકા સરોવર	મેક્સિકોની ખાડી	ઉત્તર અમેરિકા
(4)	મિસોરી	4360	જેકરસન ગલાતિન અને મેડિસન નદીઓનો સંગમ	મિસીસિપી નદીને	ઉત્તર અમેરિકા
(5)	યાંગસી	5797	તિબેટનું પહાર	ચીની સાગર	ચીન
(6)	હો-આંગ-હો	4667	ક્યુનલુન પર્વત	ચિહિલની ખાડી	ચીન, ચીનનો શોક
(7)	લીના	4268	બૈકાલ પર્વત	આર્કટિક મહાસાગર	રશિયા
(8)	મેકેન્ઝી	4241	ફિનલે નદીના મુખ ત્રિકોણ પ્રદેશ	બ્યૂફોર્ટ સાગર	કેનેડા
(9)	નાઈઝર	4184	ગિની	ગિનીની ખાડી	આફ્રિકા
(10)	મિકાંગ	4023	તિબેટનું પહાર	દક્ષિણી ચીન સાગર	ચીન
(11)	વોલ્ગા	3687	વ્લડાઈ પહાર, રશિયા	કાસ્પિયન સાગર	રશિયા, યુરોપની સૌથી લાંબી

ક્રમ	નામ	લંબાઈ કિ.મી.	ઉદ્ગમ સ્થાન	કોને મળે છે	સ્થાન
(12)	સેનક્રાંસિસ્કો	3198	મિનાસ ગિટેસ, બ્રાઝિલ	અંધ મહાસાગર	દ. અમેરિકા
(13)	સેન્ટ લોરેન્સ	3058	ઓન્ટોરિયો સરોવર	સેન્ટ લોરેન્સની ખાડી	કેનેડા
(14)	બ્રહ્મપુત્ર	2900	માન સરોવર	બંગાળની ખાડી	નેપાળ, ભારત, બંગલાદેશ
(15)	સિંધુ	2880	માન સરોવર	અરબી સાગર	ભારત, પાકિસ્તાન
(16)	ડાન્યુબ	2842	બ્લેક ફોરેસ્ટ, જર્મની	કાળો સાગર	યુરોપ
(17)	ડાર્લિંગ	2789	ઓસ્ટ્રેલિયા	મરે નદીને	ઓસ્ટ્રેલિયા
(18)	આમૂર	4345	સિલકા અને અરગુન નદીઓના સંગમ	તાતારની સમુદ્રધુની	એશિયા
(19)	કોંગો	4371	લુઆલયા અને લઆપૂલા નદીનો સંગમ	એટલાન્ટિક મહાસાગર	આફ્રિકા વિષુવવૃત્તને બેવખત પસાર કરે છે.
(20)	પરાના	3285	બ્રાઝિલ	એટલાન્ટિક મહાસાગર	બ્રાઝિલ આર્જેન્ટિના
(21)	પરાગ્વે	2549	માટોગ્રોસો, બ્રાઝિલ	પરાના નદીને	બ્રાઝીલ, પરાગ્વે
(22)	મરે	2589	ઓસ્ટ્રેલિયન આલ્પ્સ	હિન્દ મહાસાગર	ઓસ્ટ્રેલિયા
(23)	યુરાલ	2533	યુરાલ પર્વત	કાસ્પિયન સાગર	રશિયા, કઝાકિસ્તાન
(24)	ચેનેસી	4506	રાસુમોલા પર્વત	આર્કટિક મહાસાગર	રશિયાની સૌથી લાંબી નદી
(25)	ગંગા	2525	ગંગોત્રી	બંગાળની ખાડી	ભારત
(26)	ઓબે	5567	અલ્ટાઈ પર્વત	ઓબની ખાડી	રશિયા, કઝાકિસ્તાન
(27)	સમુદરિયા	2414	નિકોલસ શ્રોશી	અરબ સાગર	એશિયા
(28)	સાલવીન	2414	તિબેટ	મર્તાવાનની ખાડી	એશિયા, મ્યાનમારની સૌથી લાંબી નદી
(29)	કોલોરેડો	2333	ગ્રેટકન્ટ્રી	કેલિફોર્નિયાની ખાડી	ઉત્તર અમેરિકા
(30)	ઓહિયો	2102	પોટર કન્ટ્રી	મિસીસિપી નદીને	ઉત્તર અમેરિકા
(31)	ઈરાવદી	2092	માસી અને નામી નદીઓનો સંગમ	બંગાળની ખાડી	મ્યાનમાર, મ્યાનમારની ચીન જીવનદોરી
(32)	ઓરેન્જ	2092	લિસોથો	એટલાન્ટિક મહાસાગર	આફ્રિકા
(33)	ઓરીનીકો	2062	સિએરાપરિમા પર્વત	એટલાન્ટિક મહાસાગર	દ. અમેરિકા
(34)	રિયોગ્રાન્ડે	3035	સાનજુઆન શ્રેણી	મેક્સિકોની ખાડી	ઉ. અમેરિકા
(35)	મહેરા	3380	બોલિવિયા	એમેઝોન નદીને	દ. અમેરિકા, વિશ્વની સૌથી લાંબી સહાયક નદી
(36)	સિક્યાંગ	2650	યુન્નાનું પહાર, ચીન	દક્ષિણી ચીન સાગર	ચીન
(37)	યુકોન-ટેસ્લેન	3185	બ્રિટિશ કોલંબિયા	બેરિંગસાગર	કેનેડા, ઉત્તર અમેરિકા
(38)	નેલ્સન	2575	બ્રિટિશ કોલંબિયા	હડસનની ખાડી	કેનેડા, ઉત્તર અમેરિકા
(39)	ઝામ્બેઝી	3540	ઝામ્બિયા	દક્ષિણી હિન્દ મહાસાગર	આફ્રિકા

General Knowledge

અન્ય નદીઓ

(1)	ડોન	(1930 કિમી)	દક્ષિણ પશ્ચિમ રશિયા
(2)	એલ્બ	(1160 કિમી)	ચેક ગણતંત્ર, જર્મની
(3)	ફેસર	(1370 કિમી)	કેનેડા, યુએસએ
(4)	જોર્ડન	(320 કિમી)	જોર્ડ, ઈઝરાયલ
(5)	મરમબિજી	(1610 કિમી)	દક્ષિણ પૂર્વી ઓસ્ટ્રેલિયા
(6)	ઓડર	(906 કિમી)	મધ્ય યુરોપ
(7)	ઓહિયો	(1579 કિમી)	યુએસએ, મિસીસિપીની ઉપશાખા
(8)	પો	(673 કિમી)	ઈટાલી, ઈટાલીની ગંગા
(9)	પોટેમેક	(462 કિમી)	વર્જિનિયા, યુએસએ
(10)	રેડ	(1638 કિમી)	યુએસએ
(11)	રાઈન	(1320 કિમી)	સ્વિટ્ઝરલેન્ડ, નેધરલેન્ડ
(12)	સેનેગલ	(1690 કિમી)	પશ્ચિમ આફ્રિકા
(13)	ટાગુસ	(911 કિમી)	સ્પેન, પોર્ટુગલ
(14)	ટેનેસી	(1049 કિમી)	યુએસએ
(15)	ટેમ્સ	(338 કિમી)	ઈંગ્લેન્ડ
(16)	ટાઈબર	(360 કિમી)	ઈટાલી
(17)	ગ્રીસ	(1850 કિમી)	તુર્કી, ઈરાક
(18)	ઉરુગ્વે	(1577 કિમી)	દ. આફ્રિકા
(19)	વિશ્ટુલા	(1015 કિમી)	પોલેન્ડ
(20)	અથાબાસ્કા	(1231 કિમી)	યુએસએ, કેનેડા
(21)	નીપર	(2285 કિમી)	રશિયા
(22)	તાઈગ્રિસ	(1850 કિમી)	તુર્કી, ઈરાક
(23)	ચર્ચિલ	(1600 કિમી)	કેનેડા
(24)	સ્નેક	(1900 કિમી)	કેનેડા, યુએસએ
(25)	સતલજ	(1360 કિમી)	ભારત, પાકિસ્તાન
(26)	યમુના	(1435 કિમી)	ભારત, ગંગાની સહાયક નદી
(27)	ગોદાવરી	(1498 કિમી)	ભારત

3.14 વિશ્વ-નદી કિનારે આવેલાં શહેરો

નદી	શહેર (દેશ કોંસમાં)
(1) સિંધુ	કરાચી (પાકિસ્તાન)
(2) કાબુલ	કાબુલ (અફઘાનિસ્તાન)
(3) ડાન્યુબ	વિયેના (ઓસ્ટ્રેયા), બેલગ્રેડ (યુગોસ્લાવિયા), લુડાપેસ્ટ (હંગેરી)

(4)	સીન	પેરિસ (ફ્રાન્સ)
(5)	રાવી	લાહોર (પાકિસ્તાન)
(6)	ટેમ્સ	લંડન (ઈંગ્લેન્ડ)
(7)	મર્સી	લિવરપુલ (ઈંગ્લેન્ડ)
(8)	યાંગત્સે ક્યાંગ	શાંઘાઈ (ચીન) નાનકિંગ (ચીન)
(9)	પોટેમેક	વોશિંગટન (યુએસએ)
(10)	ઓરીનીરો	કરાકાસ (વેનેઝુએલા)
(11)	વ્હાઈટ અને બ્લ્યૂ નાઈલનો સંગમ	ખાર્ટુમ (સુદાન)
(12)	મેજેને સેસ	મેડ્રિક (સ્પેન)
(13)	સેન્ટ લોરેન્સ	ઓટાવા (કેનેડા), ક્યુબેક (કેનેડા), મોન્ટ્રિયલ (કેનેડા)
(14)	ડાર્લિંગ	સીડની (ઓસ્ટ્રેલિયા)
(15)	ઈરાવદી	રંગૂન (મ્યાંમાર), અક્યાબ (મ્યાંમાર)
(16)	અરાકુવા	ટોકિયો (જાપાન)
(17)	નાઈલ	કાહિરા (ઈજિપ્ત), અલેક્ઝાન્ડ્રિયા (ઈજિપ્ત), આસ્વાન (ઈજિપ્ત)
(18)	વિશ્ટુલા - વારસા (પોલેન્ડ),	ડેલિંગ (જર્મની)
(19)	કિજિલ	અંકારા (તુર્કી)
(20)	સીક્યાંગ	કેન્ટન (ચીન)
(21)	તાઈગ્રિસ	બગદાદ (ઈરાક)
(22)	ટાઈબર	રોમ (ઈટાલી)
(23)	હાસન	ન્યૂયોર્ક (યુએસએ), અલબેની (યુએસએ)
(24)	માસ્કોવા	મોસ્કો (રશિયા)
(25)	દજલા અને ફરાતનો સંગમ	બસરા (ઈરાક)
(26)	રાઈન	કોલોન (જર્મની), બોન (જર્મની), ફ્રેંકફર્ટ (જર્મની)
(27)	લા પ્લાટા - બ્યૂનસ આયર્સ	(આર્જેન્ટિના)
(28)	ટે નદી	ડુન્ડી (સ્કોટલેન્ડ)
(29)	ડિલાવેયર	ફિલાડેલ્ફિયા (અમેરિકા)
(30)	રૂપી	બર્લિન (જર્મની)
(31)	નીપર	કીવ (રશિયા), નિકોપોલ (યુક્રેન)
(32)	લીફે	લિસ્બન (પોર્ટુગલ)
(33)	વોલ્ગા	સ્ટાલિનગ્રાડ (રશિયા), સમારા (રશિયા), સારાતોવ (રશિયા)

(34) સ્વાન	પર્થ (ઓસ્ટ્રેલિયા)		હર્મિટ કિંગડમ,	કોરિયા
(35) મિસિસીપી	સેંટ લુઈસ (યુએસએ), ન્યૂ ઓલિયન્સ (યુએસએ)	(10)	કાંગારુઓનો દેશ, સોનેરી ઊનનો દેશ	ઓસ્ટ્રેલિયા
(36) એલ્બે	હેમ્બર્ગ (જર્મની), ડ્રુસેન (જર્મની)	(11)	હજારો સરોવરનો દેશ	ફિનલેન્ડ
(37) મૈથની	ચટગાવ (બાંગ્લાદેશ)	(12)	મધ્યરાત્રિના સૂર્યનો દેશ	નોર્વે
(38) નેવા	લેનિનગ્રાડ (રશિયા)	(13)	ઊગતા સૂર્યનો દેશ	જાપાન
(39) વિંટાવા	પ્રાગ (ચેક ગણરાજ્ય)	(14)	નાઈલની ભેટ	ઈજિપ્ત
(40) મેનમ	બેંગલોક (થાઈલેન્ડ)	(15)	મેઘગર્જનાનો દેશ	ભૂટાન
(41) મુસી	હૈદરાબાદ (ભારત)	(16)	સફેદ હાથીઓનો દેશ	થાઈલેન્ડ
(42) ચમુના	દિલ્હી (ભારત)	(17)	પોયણીનો દેશ	કેનેડા
(43) હુગલી	કલકત્તા (ભારત)	(18)	કેકનો દેશ	સ્કોટલેન્ડ
(44) પદ્મા	ઢાકા (બંગ્લાદેશ)	(19)	સુવર્ણ પેગોડાનો દેશ	મ્યાનમાર
(45) ઝાઈર	કિન્શાસા (ઝાઈર), બ્રાઝાવિલે (કોંગો)	(20)	દક્ષિણનું બ્રિટન	ન્યૂઝીલેન્ડ
(46) પો	વેનિસ (ઈટાલી), ટ્યૂરિન (ઈટાલી)	(21)	સૂર્યાસ્તનો દેશ	બ્રિટન
(47) ટાગુસ	લિસ્બન (પોર્ટુગલ)	(22)	પંનવચકીઓનો દેશ	નેધરલેન્ડ
(48) દિલાવરે	ફિલાડેલ્ફિયા (યુએસએ)	(23)	હિંદ સાગરનું મોતી	શ્રીલંકા
(49) ફેજર	વાનકુંવર (કેનેડા)	(24)	હાથીઓનો દેશ	લાઓસ
(50) કોલંબિયા	પોર્ટલેન્ડ (યુએસએ)	(25)	યુરોપનો અખાડો	બેલ્જિયમ
(51) પરાગ્વે	અસન્સિયન (પરાગ્વે)	(26)	આઈલેન્ડ ઓફ પર્લ્સ	બહરીન
(52) ક્લાઈડ	ગ્લાસગો (સ્કોટલેન્ડ)	(27)	પૂર્વનું મોતી	સિંગાપુર
(53) એમેજોન	મનોસ (બ્રાઝિલ)	(28)	યુરોપનું હૃદય	સ્વિટ્ઝરલેન્ડ
		(29)	સાપોનો દેશ	બ્રાઝિલ
		(30)	ભૂમધ્ય સાગરની કુંચી	જિબ્રાલ્ટર
		(31)	યુરોપનો માંદો માણસ	તુર્કી
		(32)	યુરોપનું સ્વર્ગ	સ્વિટ્ઝરલેન્ડ
		(33)	પિરામીડોનો દેશ	ઈજિપ્ત
		(34)	લંવીગનો ટાપુ	ઝાંઝીબાર
		(35)	સોના-હીરાનો દેશ	દક્ષિણ આફ્રિકા
		(36)	દક્ષિણ અમેરિકા ખંડનો પ્રવેશદ્વાર	વેનેઝુએલા
		(37)	દૂધ અને ડેરીઓનો દેશ, યુરોપની સાસુ	ડેનમાર્ક
		(35)	પત્તાનો ટાપુ	આર્જેન્ટિન્સ
		(36)	સુરા અને સુંદરીઓનો દેશ	ફ્રાન્સ
		(37)	યુરોપનું ભારત	ઈટાલી
		(38)	લઘુ યુરોપ	ફ્રાન્સ
		(39)	લેડી ઓફ સ્નો	કેનેડા

3.15 ભૌગોલિક ઉપનામો

(1) અંધારિયો ખંડ, પઠારી ખંડ	આફ્રિકા
(2) નવી દુનિયા	ઉત્તર અમેરિકા
(3) ખડોનો ખંડ, વિષમતાઓનો ખંડ, માનવ ઘર,	એશિયા
(4) તરસી ભૂમિનો ખંડ, ધરતીનો છેડો, ટાપુ ખંડ	ઓસ્ટ્રેલિયા
(5) પક્ષીઓનો ખંડ	દક્ષિણ અમેરિકા
(6) શ્વેતખંડ, વિજ્ઞાનનો ખંડ, વિશ્વની પ્રયોગશાળા, નિર્જન ખંડ	એન્ટાર્ટિકા
(7) વૃદ્ધ નાગરિકોનો ખંડ	યુરોપ
(8) એન્ટિલીઝનું મોતી, વિશ્વનો ખાંડનો કટોરો	ક્યૂબા
(9) લેડ ઓફ મોર્નિંગ કામ,	

General Knowledge

(40) દુનિયાનો સ્ટોર હાઉસ	મેક્સિકો	(66) ગ્રેનાઈટ સિટી	એવરડીન (સ્કોટલેન્ડ)
(41) હજાર પહાડીઓનો દેશ	રવાન્ડા	(67) ક્વીન ઓફ એડ્રિયાટિક	વેનિસ
(42) આફ્રિકાનું સ્વિટ્ઝરલેન્ડ	મલાવી	(68) સિટી ઓફ ગોલ્ડન ગેટ	સન ફ્રાંસિસ્કો (યુએસએ)
(43) આફ્રિકાની ઓઈલની ભૂમિ	નાઈજીરિયા	(69) સ્વપ્નિલ મીનારોનું શહેર	ઓક્સફર્ડ
(44) હોર્ન ઓફ આફ્રિકા	સોમાલિયા, જિબૂટી, એરિટ્રિયા, ઈથિયોપિયા	(70) સાત ટાપુઓનું શહેર, ભારતની આર્થિક રાજધાની	મુંબઈ
(45) વિશ્વની શિકારી ભૂમિ	કેન્યા	(71) પૂર્વનું માન્યેસ્ટર	એસાકા
(46) નહેરોનો દેશ	પાકિસ્તાન	(72) પ્રતિબંધિત શહેર	લ્હાસા
(47) પશ્ચિમ એશિયાનું સ્વિટ્ઝરલેન્ડ	લેબનોન	(73) ઈંગ્લેન્ડનો બગીચો	કેન્ટ
(48) યુરોપનું રમતનું મેદાન	સ્વિટ્ઝરલેન્ડ	(74) શ્વેત શહેર	બેલગ્રેડ (યુગોસ્લાવિયા)
(49) ભારતીય ઉપમહાદ્વીપનું પ્રવેશદ્વાર	અફઘાનિસ્તાન	(75) સ્મારકોની નગરી	વિયેના (ઓસ્ટ્રિયા)
(50) વનોનો દેશ	કોંગો	(76) સફાબહાર શહેર	ક્રિવટો
(51) નદીઓનો દેશ	બાંગ્લાદેશ	(77) કેશન નગરી, રોશનીનું શહેર	પેરિસ
(52) નીચી ભૂમિ	નેધરલેન્ડ	(78) સિટી ઓફ અરેબિયન નાઈટ્સ	બગદાદ
(53) અંગ્રેજોનું કબ્રસ્તાન	ગિની	(79) ગુલામોનું બજાર	કાનો (નાઈજીરિયા)
(54) એશિયાનું પ્રવેશ દ્વાર	તુર્કી	(80) વિશ્વની પોલાદનગરી	પિટ્સબર્ગ
(55) લિટલ વેનિસ	વેનેઝુએલા	(81) વિશ્વનું ઘઉં બજાર	વિનીપેગ
(56) યલો પેરિસ	ચીન	(82) વિશ્વનું મકાઈ બજાર	સેંટ લુઈસ
(57) ડાંગરનો દેશ	થાઈલેન્ડ	(83) વિન્ડો સિટી	શિકાગો
(58) પવિત્ર ભૂમિ	પેલેસ્ટાઈન	(84) ઈટાલીનું માન્યેસ્ટર	મિલાન
(59) મંદિરોનો દેશ	નેપાળ	(85) પાંચ બંદરોનું શહેર	મોસ્કો
(60) મધ્યરાત્રિના સૂર્યનો દીપ	આઈસલેન્ડ	(86) યુરોપનું વારાણસી	લીડેન સિટી (સ્વિટ્ઝરલેન્ડ)
(61) સાત પહાડીઓનું નગર, પોપનું શહેર, ઈટરનલ સિટી, પ્રાચીન વિશ્વની સામ્રાજી, રક્તવર્ષ મહિલા	રોમ	(87) સ્પેનનું બોમ્બે	બાર્સેલોના
(62) ગગન ચુંબી ઈમારતોનું શહેર એમ્માયર સિટી, બ્રોડવે, ગ્રેટ વ્હાઈટ વે	ન્યૂયોર્ક	(88) પ્રેત શહેર	અરીકા (ચિલી)
(63) કવેકર સિટી	ફિલાડેલ્ફિયા	(89) પર્લ ઓફ પેસિફિક	ગ્વાયાકિલ (ઈક્વાડોર)
(64) નિરંતર વહેતા ઝરણોનું શહેર	ક્રિવટો (ઈક્વાડોર)	(90) બ્રાઝીલનું માન્યેસ્ટર	સાઓપોલો
(65) પવિત્ર ભૂમિનું શહેર	જેરૂસેલમ	(91) વિશ્વની રાજદ્વારી રાજધાની	જિનીવા
		(92) કોસ રોડ ઓફ પેસિફિક	હોનૂલુલુ
		(93) ઓસ્ટ્રેલિયાનું પ્રવેશદ્વાર	ડાર્વિન
		(94) બાલ્ટિકની ચાવી	કોપનહેગન

(95) વિશ્વનું આટા બજાર	ડુલુથ	(127) પશુઓનું નગર	ફોટવર્થ
(96) ચમકતું શહેર	હોલિવુડ	(128) ચીનનો ચોક	હવાંગ હો નદી
(97) ગોલ્ડન સિટી	જહોનિસબર્ગ	(129) મ્યાનમારની જીવનરેખા	ઈરાવદી
(98) યુરોપનું પ્રવેશદ્વાર	ઈસ્ટબૂલ	(130) પીળી નદી	હવાંગ - હો
(99) સીત રાજધાનીઓનું શહેર	દિલ્હી	(131) મગરોની નદી	લિમ્પાપો
(100) ગુલાબી શહેર	જયપુર	(132) આફ્રિકાની તેલ નદી	નાઈઝર
(101) મહેલોનું શહેર	કોલકાતા	(133) ઈજિપ્તની અગ્રપૂર્ણા	નાઈલ નદી
(102) પૂર્વની ટપાલપેટી	કોલંબો	(134) ઈટાલીની ગંગા	પો નદી
(103) ફિલ્મ ઉદ્યોગનું શહેર	હોલિવૂડ	(135) યુરોપની કોચલા નદી	રાઈન
(104) દક્ષિણ ગોળાર્ધની રાણી	સિડની	(136) દામોદર નદી	બંગાળનો શોક
(105) અરબસાગરની રાણી	કોચિન	(137) ભારતની પવિત્ર નદી	ગંગા
(106) ઈટાલીનું ડેટ્રાઈટ	ટ્યૂરિન	(138) યુરોપીય વેપારની જીવનરેખા	રાઈન નદી
(107) કેનેડાનું બર્લિન	હેમિલ્ટન	(139) રશિયાની ગંગા	વોલ્ગા
(108) ચીનનું માન્ચેસ્ટર	શાંઘાઈ	(140) વિથેટનામની ગંગા, પૂર્વની ડાન્યૂબ	મિકાંગ નદી
(109) વિશ્વનું કોફી બજાર	સામોબોલો	(141) ઉત્તર ભારતની અર્થવ્યવસ્થાનો	
(110) મેજિક સિટી	મોન્ટેકાલી	મેરુદંડ	ગંગા નદી
(111) કોફી પોર્ટ	સેન્ટોસ	(142) વિશ્વનો રોટીનો ભંડાર	ગ્રેયરીઝનાં મેદાનો
(112) દક્ષિણ અમેરિકાનું પેરિસ	રિયો ડી જાનેરો	(143) દુનિયાની છત	પામ્બીરનું પઠાર
(113) નહેરોનું નગર	વેનિસ	(144) આંસુઓનું પ્રવેશ દ્વાર	બાબ-અલ-મંડપ
(114) ઈટાલીનું માન્ચેસ્ટર	મિલાન	(145) ગાર્ડન પ્રોવિન્સ ઓફ સાઉથ આફ્રિકા	નેપલ
(115) મોટરોનું શહેર	ડેટ્રોઈટ	(146) પૃથ્વી પરનું સ્વર્ગ	કાશ્મીર
(116) ઉત્તર અમેરિકાનું ઓટોમોબાઈલ કેપીટલ	ડેટ્રોઈટ	(147) એકલો અટૂલો ટાપુ	ટ્રિસ્ટન ડિ કુન્ડા
(117) રેડ સિટી	મારકિશ (મોરાકેકો)	(148) એસ્કિમોની કામધનુ	રેન્ડિયર
(118) રશિયાનું માન્ચેસ્ટર	ઈવાનોવો	(149) યુરોપનો ગરમ ધાબળો	ગલ્ફ સ્ટ્રીમ
(119) ચીનનું પિટ્સબર્ગ	શેન્યાગ	(150) યુ.એસ.એ.નું ઘઉં રાજ્ય	કેન્સાસ
(120) જાપાનનું ડેટ્રોઈટ	નાગોયા	(151) મસાલાનો ટાપુ	ગ્રેનેડા
(121) સો પેગોડાનું શહેર	લૂઆંગ-પ્રબંગ (મ્યાનમાર)	(152) ચંદ્રમાનો પર્વત	માઉન્ટ રાઉબેનજોર
(122) લેબનોનનું પેરિસ	બેરૂત	(153) ભૂમધ્ય મહાસાગરની દીવાદાંડી	માઉન્ટ સ્ટ્રોમ્બલી
(123) સુદાનની કુંચી	ખાર્તુમ	(154) યુરોપનું બારુદનું પીપ	બાલ્કન
(124) સાગર પર સૌંદર્ય	સ્ટોકહોમ	(155) હરિયાણું યુરોપ	ડાન્યૂબ નદીનો બેસિન પ્રદેશ
(125) સ્વીડનનું શેફીલ્ડ	એકિલસ્ટ્રૂલા	(156) પવિત્ર પર્વત	ફ્યુજ્યામા
(126) પોલેન્ડનું માન્ચેસ્ટર	લોડ્ઝ	(157) આર્જેન્ટિનાનું હૃદય	પમ્પાસનાં ઘાસનાં મેદાનો

3.16 મહત્વનાં આંતરરાષ્ટ્રીય સંગઠનો

નામ	સ્થાપના	મુખ્યાલય
(1) સંયુક્ત રાષ્ટ્ર (UN)	1946	ન્યૂયોર્ક, યુએસએ
(2) આંતરરાષ્ટ્રીય શ્રમિક સંગઠન (ILO)	1919	જિનિવા, સ્વિટ્ઝરલેન્ડ
(3) આંતરરાષ્ટ્રીય મુદ્રા કોષ (IMF)	1945	વોશિંગટન, યુએસએ
(4) વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા (WHO)	1945	જિનિવા, સ્વિટ્ઝરલેન્ડ
(5) સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંઘ શૈક્ષણિક, વૈજ્ઞાનિક અને સાંસ્કૃતિક વિકાસ સંસ્થાન (UNESCO)	1946	પેરિસ ફ્રાન્સ
(6) વિશ્વ વ્યાપાર સંગઠન (WTO)	1995	જિનિવા, સ્વિટ્ઝરલેન્ડ
(7) સંયુક્ત રાષ્ટ્ર બાળવિકાસ ભંડોળ (UNICEF)	1946	ન્યૂયોર્ક, યુએસએ.
(8) વિશ્વબેંક	1945	વોશિંગટન, યુએસએ
(9) આંતરરાષ્ટ્રીય નાગરિક ઉડ્ડયન સંગઠન (ICAO)	1944	મોન્ટ્રિયલ, કેનેડા
(10) વિશ્વ પર્યટન સંગઠન (WTO)	1925	મેડ્રિડ, સ્પેન
(11) સંયુક્ત રાષ્ટ્ર ખાદ્ય અને કૃષિ સંગઠન (FAO)	1945	રોમ ઈટાલી
(12) આંતરરાષ્ટ્રીય સામુદ્રિક વ્યાપાર સંગઠન (IMO)	1948	લંડન, ઈંગ્લેન્ડ
(13) વિશ્વ મોસમ વિજ્ઞાન સંગઠન (WMO)	1951	જિનીવા, સ્વિટ્ઝરલેન્ડ
(14) આંતરરાષ્ટ્રીય પરમાણુ ઊર્જા એજન્સી (IAEA)	1957	વિયેના, ઓસ્ટ્રિયા
(15) સંયુક્ત રાષ્ટ્ર ઔદ્યોગિક વિકાસ સંગઠન (UNIDO)	1966	વિયેના, ઓસ્ટ્રિયા
(16) સર્વદેશીય ટપાલ સંઘ (UPU)	1948	રોમ, ઈટાલી
(17) આંતર રાષ્ટ્રીય કૃષિ વિકાસ કોષ (IFAD)	1976	રોમ, ઈટાલી
(18) વ્યાપક પરમાણુ પરીક્ષણ પ્રતિબંધસંધિ સંગઠન (CTBT)	1966	વિયેના, ઓસ્ટ્રિયા
(19) સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંઘ પર્યાવરણ કાર્યક્રમ (UNEP)	1972	નેરોબી, કેન્યા
(20) સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંઘ વિશ્વવિદ્યાલય (UNU)	1973	ટોકિયો, જાપાન
(21) આંતરરાષ્ટ્રીય અદાલત		હેગ, નેધરલેન્ડ
(22) વિશ્વ બૌદ્ધિક સંપત્તિ સંગઠન (WIPO)	1967	જિનેવા સ્વિટ્ઝરલેન્ડ
(23) યુરોપીય સંઘ (EU)	1965	બ્રસેલ્સ બેલ્જિયમ
(24) યુરોપીય અંતરિક્ષ એજન્સી (ESA)	1975	પેરિસ, ફ્રાન્સ
(25) નાટો (NATO)	1949	બ્રસેલ્સ, બેલ્જિયમ
(26) એશિયન વિકાસ બેંક (ADB)	1966	મનીલા, ફિલીપાઈન્સ
(27) આર્થિક સહયોગ અને વિકાસ સંગઠન (OECD)	1948	પેરિસ, ફ્રાન્સ
(28) આસિયાન (ASEAN)	1967	જાકાર્તા, ઈન્ડોનેશિયા
(29) સાર્ક (SAARC)	1985	કાઠમંડુ, નેપાળ
(30) આરબ લીગ	1945	કાહિરા, ઈજિપ્ત
(31) પેટ્રોલિયમ નિકાસશીલ દેશોનું સંગઠન (OPEC)	1960	વિયેના, ઓસ્ટ્રિયા
(32) રેડક્રોસ	1863	જિનિવા સ્વિટ્ઝરલેન્ડ
(33) રાષ્ટ્રમંડળ	1926	લંડન, ઈંગ્લેન્ડ
(34) ઈન્ટરપોલ	1923	લિયોન્સ, ફ્રાન્સ
(35) રાષ્ટ્રકુળ (CIS)	1991	મિન્સ્ક, બેલારૂસ
(36) આંતરરાષ્ટ્રીય ઓલિમ્પિક સમિતિ (IOC)	1914	લુસાને, સ્વિટ્ઝરલેન્ડ
(37) આંતરરાષ્ટ્રીય કેન્સર નિયંત્રણ સંગઠન (UICC)	1933	જિનિવા, સ્વિટ્ઝરલેન્ડ
(38) એમનેસ્ટી ઈન્ટરનેશનલ	1961	લંડન, ઈંગ્લેન્ડ
(39) રાસાયણિક હથિયાર નિષેધ સંગઠન	1997	હેગ, નેધરલેન્ડ
(40) આંતરરાષ્ટ્રીય શરણાર્થી સંગઠન (UNHCR)	1948	જિનેવા સ્વિટ્ઝરલેન્ડ
(41) આફ્રિકન સંઘ (AU)	1963	ઓડિસઅબાબા